

vergadering **C23**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 12 oktober 2021

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omvang van de bodemverontreiniging in de haven van Antwerpen – 4543 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de tussentijdse evaluatie van het Vlaamse luchtkwaliteitsbeleidsplan 2030 – 4645 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het binnenvallen van de inspectiediensten bij 3M en de vervolgstappen – 11 (2021-2022)	11
VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het project Rivierherstel Leie – 63 (2021-2022)	13
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van het Rekenhof over de verwerking van e-waste – 86 (2021-2022)	18
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over blauwdrukken voor een hemelwaterplan – 103 (2021-2022)	21
VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vertroebelende relatie met de Vlaamse jachtsector – 122 (2021-2022)	23
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over asbest in woningen – 169 (2021-2022)	27
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over afvalinzameling bij bedrijven – 172 (2021-2022)	31
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de everzwijncoördinator – 176 (2021-2022)	33
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Vlaamse en Belgische standpunt in Europees verband over het verbod op PFAS – 186 (2021-2022)	35

VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omvang van de bodemverontreiniging in de haven van Antwerpen – 4543 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, deze vraag vloeit voort uit iets dat de collega's die ook in de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS zitten, gehoord hebben in een vergadering van enkele weken geleden, waarbij we wel even de wenkbrauwen konden fronsen. De vakbondsdelegatie die toen te gast was, getuigde onder ede dat er in de Antwerpse haven een probleem is van vervuiling, waarmee we in de toekomst meer en meer te maken zullen krijgen. Als extreemste voorbeeld haalde men de site Fort Sint-Filips op rechteroever aan, een site die na Wereldoorlog II als dumpplaats werd gebruikt voor miljoenen liters olie en chemische afvalstoffen. Bij 3M is de bodemverontreiniging tot op vandaag nog meetbaar, maar op de site van dit fort zou de bodemverontreiniging zo groot zijn, dat ze volgens de gastsprekers zelfs niet meetbaar zou zijn in een lab.

Tevens waarschuwde de vakbondsdelegatie dat de Vlaamse overheid ter hoogte van de landingsplaats van de Oosterweelscheldetunnel op rechteroever mogelijk ook met gigantische bodemverontreiniging zal worden geconfronteerd. Ook vestigde de delegatie de aandacht van de commissieleden op het feit dat een aantal grote internationale bedrijven, andere dan 3M, die nu in de Antwerpse haven actief zijn, op dit ogenblik in de Verenigde Staten net als 3M te maken krijgen met grote aansprakelijkheidsrechtszaken vanwege hun productieprocessen, die een bedreiging zouden vormen voor mens en leefmilieu, maar dat die bedrijven dezelfde processen op dit ogenblik nog steeds bij ons in Vlaanderen, met name in de haven van Antwerpen, kunnen voortzetten zonder dat er rechtszaken rond worden aangespannen.

Als we die onder ede afgelegde verklaring horen, lijkt het er dus op dat 3M niet het laatste bodemverontreinigingslijk zal zijn dat uit de kast zal vallen. Dergelijke verklaringen doen ook vragen rijzen over de manier waarop de minister en de inspectiediensten zoals de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en de omgevingsinspectie te werk gaan in de Antwerpse haven.

Naar aanleiding van die uitspraken heb ik de volgende vragen, minister. Bent u op de hoogte van zware bodemverontreiniging ter hoogte van de landingsplaats van de Oosterweeltunnel op rechteroever? Of zijn er sterke vermoedens van dergelijke verontreiniging? Zo ja, om welke verontreiniging gaat het en welke maatregelen hebt u al genomen om mens en leefmilieu op dat punt te beschermen?

Hebt u weet van nog andere sites in de Antwerpse haven dan de 3M- en Fort Sint-Filipssite, waar op dit ogenblik, zoals de vakbondsdelegatie aanhaalde in de onderzoekscommissie, zeer zware bodemverontreiniging aanwezig is of waar productieprocessen aan de gang zijn die in hun huidige vorm een bedreiging kunnen vormen voor mens en leefmilieu? Zo ja, waar is dat ergens? Om welke verontreiniging gaat het? Welke productieprocessen zijn daar gevaarlijk? En wat kunt u daaraan doen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, in het verleden zijn diverse bodemonderzoeken uitgevoerd ter hoogte van en in de directe omgeving van die onderzoekslocatie. Daarbij werden verontreinigingen aangetroffen, zowel in het vaste deel van de aarde

als in het grondwater. Het gaat onder meer om verontreinigingen met minerale olie, BTEX, wat staat voor benzeen, toluen, ethylbenzeen en xyleen, en asbest.

Voor infrastructuurwerken zoals de Oosterweelwerken geldt de regeling van het grondverzet, zoals opgenomen in het Bodemdecreet en het Vlaams Reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO). Zo is voor de uitvoering van grond-, bagger- of ruimingswerken van meer dan 250 kubieke meter een bodemonderzoek verplicht. Het is de taak van de bouwheer om een technisch verslag te laten opmaken door een erkende bodemsaneringsdeskundige. In het technisch verslag onderzoekt de erkende bodemsaneringsdeskundige op basis van de wettelijke voorwaarden of het bodemmateriaal opnieuw gebruikt kan worden en op welke wijze hergebruik mogelijk is. Op die manier wordt het milieu beschermd tegen nieuwe bodemverontreiniging.

Ik wil benadrukken dat de bodemwetgeving voorziet in een stelselmatig onderzoek naar mogelijke bodemverontreiniging bij zogenaamde risico-inrichtingen. Dat zijn inrichtingen die een verhoogd risico op bodemverontreiniging inhouden. Zo rust er een periodieke onderzoeksplicht op betrokken exploitanten, en afhankelijk van de soort van risico-inrichting, moet de bodemkwaliteit frequenter gecontroleerd worden. Naast de periodieke onderzoeksverplichting bestaat er bovendien een onderzoeksplicht bij overdracht van de risicogrond of bij sluiting of faillissement van de risico-inrichting. De bodemwetgeving voorziet ook dat verdere maatregelen, zoals een sanering, genomen moeten worden afhankelijk van de risico's die uitgaan van de vastgestelde verontreiniging.

Op die wijze zijn voor heel wat locaties in de Antwerpse haven bodemonderzoeken uitgevoerd of nog steeds in uitvoering en worden er desgevallend saneringswerken uitgevoerd. In het gebied van de Antwerpse haven zijn op dit moment in totaal op 102 locaties bodemsaneringswerken lopende.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik heb begrepen dat er op 102 plekken in de haven van Antwerpen saneringswerken bezig zijn. Ik hoop dat die deze keer wel gebeuren op kosten van de bedrijven die de verontreiniging hebben veroorzaakt.

Ik wil nog even doorgaan op wat op rechteroever boven de grond komt. Is de studie daarover al afgerond? Ik had begrepen dat men bezig was met een studie aan de landingsplaats van de Scheldetunnel op rechteroever. Is daar al meer duidelijkheid over? Daar werd beoogd om grond te verzetten naar andere plekken in Vlaanderen. In Lochristi was er een site die zou worden opgevuld met zand van daar, en ook in Rumst. Is het al duidelijk of die hoeveelheden nog altijd dezelfde zijn als vroeger werd beoogd?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me kort even aansluiten bij deze vraagstelling. We hebben inderdaad allemaal die opmerking gehoord, collega Claes, maar ik wil ook verwijzen naar een quote van collega Dewinter die mij toch ook enigszins heeft doen schrikken. Ik herhaal ze even: "De chemische industrie in Antwerpen heeft bepaalde privileges. Als gewezen lid van de raad van bestuur van de Antwerpse haven weet ik waarover ik spreek. Antwerpen is niet toevallig de grootste chemische cluster in Europa, omdat wij inderdaad altijd zeer welwillend zijn geweest. Dat is ondertussen verstrengd, die normen en dergelijke meer, maar we zitten nog altijd met problemen uit het verleden."

Ik was een beetje verbaasd, want als je lid bent van de raad van bestuur van de haven van Antwerpen en je zou verwachten dat er nogal welwillend mee wordt omgesprongen, en in dezen wordt niet de veiligheid en de gezondheid van de mensen en de

omgeving in het oog gehouden, zou ik denken dat je daar ook de nodige melding van zou doen en, zeker als je ook parlamentslid bent, daar de afgelopen jaren eventueel initiatieven rond zou hebben genomen. In die zin was ik wel verbaasd om in het kader van het 3M-dossier in de media met die uitspraak te worden geconfronteerd.

Minister, ik wil een bijkomende vraag stellen. Er zijn 102 locaties waar momenteel saneringen gebeuren. Kunt u duiden of dat is op basis van eventuele werkzaamheden die plaatsvinden en men vervolgens ook tot sanering overgaat? Of zijn er ook preventieve controles en/of acties, waar dan uit afgeleid wordt dat er eventuele vervuilingen aanwezig zijn die toch problematisch zijn, waaruit dan vervolgens eventuele saneringen voortvloeien? Hoe kijkt u daarnaar om dat in beeld en in kaart te brengen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Claes, ik kan u bevestigen dat de studie inderdaad nog lopend is. Het is niet de bedoeling om buiten het projectgebied te gaan met de gronden die uit die landingsplek komen. Ik denk dat dat ook logisch is.

De redenen voor bodemonderzoek zijn uiteenlopend, mevrouw Rombouts. Meestal zijn het periodieke bodemonderzoeken, maar soms ook onderzoeken bij overdracht of bij schadegevallen bijvoorbeeld. De redenen zijn uiteenlopend.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik wil ook collega Rombouts danken om te benadrukken dat ook voor onze fractie de petrochemie een belangrijke sector is en blijft in de haven van Antwerpen. Dat moet ook zo blijven, wat mij betreft. Maar het is inderdaad zo dat bedrijven ook niet mogen worden ontslagen van hun plicht tot sanering en het verantwoordelijk omgaan met mens en leefmilieu.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de tussentijdse evaluatie van het Vlaamse luchtkwaliteitsbeleidsplan 2030 – 4645 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, op 20 juli publiceerde de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM) de tussentijdse evaluatie van het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030. Ik citeer uit het persbericht: "Deze tussentijdse evaluatie toont aan dat we op de goede weg zijn om de Vlaamse luchtkwaliteit verder te verbeteren. Tegelijk zegt de evaluatie ook dat er nog heel wat werk op de plank ligt. Het verder terugdringen van de luchtvervuiling door het wegverkeer, de landbouw en vervuilende verwarmingsvormen blijven belangrijke aandachtspunten, vooral omdat dit de luchtvervuiling is die uitgestoten wordt op de plaatsen waar wij als Vlamingen wonen, werken en ontspannen", klinkt het bij Vlaams minister van Omgeving Zuhail Demir."

In datzelfde persbericht identificeert u drie grote werven. Eén, de uitstoot van roet en stikstof door wegverkeer, de verantwoordelijkheid van de minister van Mobiliteit, Lydia Peeters. Twee, de uitstoot van stikstof door de landbouw, de verantwoordelijkheid van minister van Landbouw, Hilde Crevits. En drie, de luchtverontreiniging door vervuilende verwarmingsvormen, zoals houtverwarming. En dat is uw verantwoordelijkheid. U gaf daarbij het volgende aan: "Het is aan de verschillende bevoegde ministers om

versneld werk te maken van de uitvoering van de maatregelen voorzien in het luchtbeleidsplan. Alleen zo kunnen we samen zorgen voor zuivere lucht.”

De uitdagingen zijn groot. Dit jaar nog stelde de Europese Commissie België opnieuw in gebreke, omdat België de door de EU vastgestelde doelstellingen rond luchtvervuiling niet haalt. Daarnaast loopt ook de luchtzaak van Greenpeace. De Vlaamse overheid moet volgens Greenpeace haar luchtbeleidsplan 2030 in lijn brengen met de Europese regels. Dat plan moet een duidelijk tijds kader aangeven met ambitieuze maatregelen, zoals ultralage-emissiezones, een slimme kilometerheffing en grotere investeringen in fiets, openbaar vervoer en deelmobiliteit, zegt Greenpeace.

U gaf in uw antwoord op mijn vraag om uitleg in de commissie Leefmilieu ook aan dat u op basis van het voortgangsrapport, dat nu dus voorligt, bijkomende concrete voorstellen zou doen om ervoor te zorgen dat de komende vijftien jaar de NOx-uitstoot (stikstofoxide) met 80 procent daalt.

Ik kom tot mijn vragen. Het voortgangsrapport geeft duidelijk aan dat we voor heel wat maatregelen uit het luchtbeleidsplan achteroplopen en dat een versnelde implementatie van de maatregelen noodzakelijk is om de ambities uit het luchtbeleidsplan te realiseren. Gezien die vaststelling, samen met de ingebrekestelling door de Europese Commissie en de lopende luchtzaak, welke voorstellen voor bijkomende maatregelen wilt u op tafel leggen?

Voor een belangrijk aandeel van de maatregelen geformuleerd in het luchtbeleidsplan 2030 bent u afhankelijk van uw collega-ministers, in de eerste plaats mevrouw Lydia Peeters en mevrouw Hilde Crevits. Welke instrumenten hebt u in handen om hen te responsabiliseren? Welke stappen zult u ondernemen om uw collega's aan te zetten tot bijsturing en eventueel bijkomende acties en maatregelen?

Dit is een allereerste tussentijdse evaluatie. Zijn er nog evaluatiemomenten voorzien?

In de tussentijdse evaluatie van het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030 wordt gesproken over gezondheidsdoelstellingen voor NO₂ en PM_{2,5}. Die term is nieuw en komt niet terug in het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030, met uitzondering van de verwijzing naar de vijf Vlaamse gezondheidsdoelstellingen en meer bepaald de doelstelling 'De Vlaming leeft gezonder in 2025'. Hoe verhouden die gezondheidsdoelstellingen zich tegenover de normen die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) vastgesteld heeft?

De opgenomen gezondheidsdoelstellingen verwijzen onder andere naar de doelstelling om vroegtijdige sterfte door langdurige blootstelling te halveren tegen 2030. Oversterfte door luchtvervuiling vermijden is uiteraard noodzakelijk. Het is ook belangrijk, aangezien de sterftcijfers door luchtvervuiling een veelvoud zijn van de sterftcijfers door verkeersongelukken. Maar deze gezondheidsdoelstelling gaat voorbij aan het feit dat de gevolgen van langdurige blootstelling aan luchtvervuiling veel breder zijn dan de dood. Luchtvervuiling is in de eerste plaats een ziekmaker, die vooral kwetsbare mensen treft. Een langdurige blootstelling aan luchtvervuiling veroorzaakt astma, long- en oorontstekingen, chronische obstructieve longziekte, luchtweginfecties, bronchitis, hoge bloeddruk, hartziekten, hartfalen, beroertes, hartinfarcten, Parkinson, diabetes, longkanker. In welke mate volstaan de huidige normen voor NO₂ en fijnstof om ook het aantal slachtoffers van elk van die ziektes en aandoeningen terug te dringen?

In de tussentijdse evaluatie van het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030 wordt aangegeven dat de Europese Commissie aan een herziening van de kaderrichtlijn Lucht-kwaliteit werkt, onder andere om de Europese grenswaarden meer in lijn te bren-

gen met de nieuwe advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie. De publicatie daarvan is voor het najaar van 2021. Op welke manier bereidt u zich voor op die herziening? En plant u op basis van de hervorming van de kaderrichtlijn luchtkwaliteit een bijstelling van het Vlaamse luchtkwaliteitsplan 2030? Een bijstelling van de normen zal immers wellicht een ingrijpende impact hebben. Welke belangrijke maatregelen acht u nodig om de luchtkwaliteitsdoelstelling in lijn te brengen met eventuele nieuwe en strengere advieswaarden van de WHO?

In de tussentijdse evaluatie van het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030 wordt aangegeven dat in het kader van de Green Deal Huishoudelijke Houtverbranding het studiewerk ondertussen afgerond is. Ik wil u en uw voorganger Joke Schauvliege feliciteren met het geleverde studiewerk. Het is mijn mening dat in al die studies en beleidsaanbevelingen belangrijke deeloplossingen zitten om de impact van de huishoudelijke houtverbranding op de luchtkwaliteit significant te doen dalen. Alles hangt nu af van de effectieve implementatie van die voorstellen. U gaf naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie van het luchtbeleidsplan 2030 aan dat u dit najaar concrete voorstellen op tafel zou leggen voor duidelijkere regels voor de installatie, het onderhoud en de periodieke keuring van houtverwarming en de uitsfasering van de meest vervuilende houtkachels. Wanneer kunnen we die voorstellen verwachten? En wat is het tijdspad om ze in regelgeving te gieten? Plant u daarnaast nog bijkomende initiatieven om de impact op de luchtvervuiling door huishoudelijke houtverbranding verder terug te brengen?

Een belangrijke maatregel om de doelstellingen uit het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030 tijdig te realiseren, is de daling van het aantal kilometers wegverkeer. In het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030 zijn daar ook specifieke doelstellingen rond opgenomen: 58,3 miljard gereden voertuigkilometers in 2025 en 51,6 miljard in 2030. In de tussentijdse evaluatie van het Vlaamse luchtkwaliteitsplan 2030 wordt besloten dat het met de huidige mix van instrumenten niet vanzelfsprekend is om de kilometerdoelstelling van 2025 en 2030 te realiseren. De tussentijdse evaluatie van het luchtbeleidsplan geeft aan: "Om de kilometerdoelstelling 2030 te kunnen behalen, is dringend een omslag nodig. Ook de doelstelling voor 2025 ligt steeds verder af. Aangezien het licht vervoer (personenwagens en bestelwagens) instaat voor ongeveer 88 % van de gereden voertuigkilometers, is deze omslag vooral bij personenwagens en bestelwagens noodzakelijk."

Volstaan de veelal stimulerende maatregelen uit het Vlaams luchtbeleidsplan 2030 volgens u om de vooropgestelde doelstellingen te realiseren? Of zijn meer sturende maatregelen aangewezen? Overweegt u om de maatregel slimme kilometerheffing voor personenvervoer opnieuw op tafel te leggen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik ben blij dat jullie het voortgangsrapport hebben gelezen. Het geeft een duidelijk beeld waar we nu staan en welke weg er nog voor ons ligt. Zoals u weet, is het luchtbeleidsplan een transversaal plan waarvoor meerdere ministers verantwoordelijk zijn. Ik heb daarom aan mijn collega-ministers gevraagd welke acties zij zullen nemen om een aantal voorziene maatregelen te versnellen. Hun antwoord verwacht ik in de tweede helft van oktober. Ik zal ook aan de adviesraden de vraag stellen welke mogelijke maatregelen volgens de raden bijkomende reducties van de luchtverontreinigende emissies, in het bijzonder stikstofoxiden en fijnstof, kunnen opleveren.

Zoals u aangeeft, voorziet het luchtbeleidsplan inderdaad nog evaluatiemomenten. Dit is een eerste evaluatierapport dat zoals voorzien vooral de voortgang in kaart brengt. Binnen twee jaar is een grondige evaluatie voorzien van het plan. Tegen dan zal ook de impact van de nieuwe advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie duidelijk worden. Ook de Europese Commissie wil haar beleid bijstellen

nu deze nieuwe gezondheidsnormen bekend zijn. Een bijstelling van de luchtkwaliteitsrichtlijn is voorzien in het najaar van 2022. Uiteraard zullen al deze elementen mee in rekening worden gebracht en zal ik waar nodig bijkomende maatregelen voorstellen. Welke maatregelen dat zullen zijn, daarvoor is het nog te vroeg. Daarvoor moeten nog analyses gedaan worden van de impact van de nieuwe WHO-advieswaarden en de plannen van de Europese Commissie. Maar wij volgen dat op de voet.

De term gezondheidsdoelstellingen is niet nieuw, zoals u weet. Het voortgangsrapport evalueert de doelstellingen uit het luchtbeleidsplan. In hoofdstuk 3.1 evalueren we de doelstellingen voor gezondheid, waaronder ook die voor stikstofdioxide en fijnstof. Met de indicatoren willen we geen volledig beeld geven van de gezondheidsimpact. We kunnen er wel de evolutie van de gezondheidsimpact mee opvolgen en er onze gezondheidsdoelstellingen mee toetsen. Daarom hebben we een extra doelstelling toegevoegd rond de blootstelling aan verhoogde NO₂-concentraties. Hierbij hanteren we de advieswaarde voor NO₂ van de Wereldgezondheidsorganisatie. Die advieswaarde is recent geactualiseerd en verlaagd van 40 naar 10 microgram per kubieke meter. Door die extra doelstelling mee te nemen, houden we ook rekening met de impact van luchtvervuiling op ziektes en aandoeningen.

Ik kom tot uw sectorale vragen. Binnen de Vlaamse Regering is het overleg lopende over de verschillende onderdelen van een definitieve Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). De Vlaamse Regering wenst voor het einde van dit jaar een definitieve oplossing te vinden en te kunnen starten met het openbaar onderzoek. Tijdens het openbaar onderzoek kan worden ingesproken op de PAS en bijhorende plan-MER. Na goedkeuring van de plan-MER, kan de PAS definitief worden vastgesteld.

Ik denk inderdaad dat het studiewerk rond houtverwarming goed werk is. Het is belangrijk om op basis van gedegen wetenschappelijk onderzoek het beleid voor te bereiden. Uit het onderzoek blijkt dat het stookgedrag een belangrijke impact heeft op de uitstoot. Al dit najaar wil ik dan ook inzetten op extra communicatie en sensibilisering rond houtstook en hoe de nadelige effecten ervan beperkt kunnen worden gehouden. Bovendien worden momenteel in overleg met de diverse actoren duidelijkere regels voorbereid over de installatie, keuring en onderhoud van houtstooktoestellen.

Wat uw vraag over de daling van het aantal voertuigkilometers betreft, verwijs ik u door naar minister Peeters. Bovendien herhaal ik nog eens dat ik mijn collega's opgeroepen heb om aan te geven welke acties zij zullen nemen om een aantal voorziene maatregelen te versnellen. Die resultaten verwachten we heel binnenkort.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, vorige week meldden verkopers een forse stijging in de verkoop van houtkachels en pellets, maar zelfs de nieuwste generatie kachels is nog steeds zeer vervuילend. Een verkoper schetst de situatie heel treffend: "Mensen zijn in de war: 'Betalen we nu een hoge gasprijs of kopen we een houtkachel met het risico dat we die over een paar jaar niet meer mogen gebruiken?'" Het enige wat we nu hebben, zijn productnormen op federaal niveau. In principe mogen op basis van die federale productnormen ook geen kachels meer worden verkocht die met houtblokken worden aangedreven. Ik herhaal nog eens mijn vraag: wanneer zult u starten met een ontrabend beleid en een wetgevend kader op Vlaams niveau voor de aankoop van nieuwe houtverbrandingssysteemen? Het is zeer belangrijk dat dat er komt. Alles ligt helemaal klaar. Het is helemaal

opgemaakt. Het kader is klaar. Wat er nu moet gebeuren, is het ook implementeren.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Ik was niet van plan om tussen te komen, maar ik ben een beetje getriggerd door de vraagstelling van de collega. Op het moment dat de energieprijzen de pan uit swingen, op het moment dat de winter voor de deur staat en het leven er niet bepaald goedkoper gaat uitzien, op het moment dat mensen door telewerk meer thuis moeten zijn en hun woning meer moeten verwarmen dan ooit tevoren, vraagt Groen meer regeltjes, meer kosten en een ont-radingscampagne voor mensen die ocharme een deel van hun woning verwarmen met een houtkachel. Minister, ik hoop dat u niet meegaat met die vraagstelling en die mensen zeker op dit moment toch nog even met rust laat.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik denk dat het antwoord van de minister eigenlijk behoorlijk volledig was. Ik wil er voor alle zekerheid toch nog eens aan toevoegen dat de luchtkwaliteit bij ons verbetert. Het gaat natuurlijk niet met mon-sterschreden vooruit, maar het gaat langzaam maar zeker vooruit. Zoals we dat ook voor de waterkwaliteit door de jaren heen vaststellen, geldt dat ook voor de luchtkwaliteit. Dat is zo voor fijnstof, zwaveldioxide en NOx. We zetten toch stapjes vooruit.

Ik ben inderdaad ook benieuwd naar de verschillende acties die de verschillende ministers, opgesomd door collega Schauvliege, elk voor hun vakgebied nemen. Wat ook heel belangrijk is, is het feit dat de WGO in september 2021 een aantal normen inzake luchtkwaliteit heel sterk heeft verstrengd, op bepaalde punten mis-schien bijna onredelijk. Waarom onredelijk? Omdat je dat met je regelgeving, als regio in ons geval, moet kunnen bijbenen. Dan is mijn vraag aan de minister: kunnen wij dat? Gaan wij dat op die manier ook in Vlaanderen allemaal kunnen implementeren? Ik neem aan dat ook onze eigen regelgeving dan zal moeten wor-den verstrengd en onze normen strenger zullen moeten worden. Het is natuurlijk altijd vervelend als je net bezig bent met een groot plan uit te voeren, dat dan ineens de regels heel streng worden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Mevrouw Schauvliege had het over de houtkachels. Ik leg daarbij een andere nuance dan de collega. We moeten vaststellen dat zeker vandaag de houtkachelverkoop stijgt. Dat is een begrijpelijke reactie op een mo-ment dat de prijzen van andere energiebronnen stijgen. We weten dat. We moeten daar dus ook oog voor hebben. Dat is een gegeven.

Minister, er is een sensibilisering op til in het najaar. Ik weet niet in welke mate die sensibilisering klaar is, maar ik wil u vragen om ze naar voren te trekken. Het is wel het moment, nu het koude weer zijn intrede doet en veel mensen nog thuis aan het werk zijn. Het is een beetje zoeken naar een alternatieve warmtebron, eventueel naar hout.

Ik denk dat het vooral belangrijk is om aan te stippen dat men correcte toestellen aankoopt, maar ze ook correct gebruikt, met het correcte hout, zodat men tot volledige verbranding kan overgaan, waardoor de uitstoot geminimaliseerd kan worden. Het is ook van belang dat als er alternatieven zijn, men naar die alterna-tieven overschakelt. Ook dat moet worden meegegeven in de sensibilisering. We weten dat er in elke huiskamer een aparte situatie is. De ruimte moet er zijn. Dat wil dan ook zeggen dat er op een goede manier wordt gesensibiliseerd. Ik heb dus

de duidelijke vraag dat die sensibilisering eventueel naar voren kan worden getrokken.

Ik wil nog een laatste elementje aanstippen betreffende mobiliteit. Ik ga ervan uit dat de minister van Mobiliteit dit meeneemt, maar ik wil er ook uw aandacht op vestigen, namelijk dat het verkeer gigantisch is gestegen. We zijn nog maar pas uit de lockdown ontwaakt en er zijn nog best wel wat mensen die thuis werken, maar toch moeten we vaststellen dat er een verkeersstijging is. Het is heel belangrijk om het vertrouwen in het openbaar vervoer te kunnen herwinnen en toch nog extra in te zetten op telewerk. Ik denk dat dat een blijvend aandachtspunt is. Zelfs nu we uit het coronatijdperk komen, weten we dat dat mogelijkheden biedt. Ik wil er extra aandacht voor vragen om met de voltallige regering mee de schouders te zetten onder het telewerk.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, we hebben met zijn allen in dezen toch wel bezorgdheden. U hebt destijds niet voor niets de Green Deal afgesloten met de houtsector. We weten ook dat de ene houtkachel de andere niet is. Er is een enorm verschil in.

Aansluitend bij de bezorgdheid van collega Rombouts, denk ik dat we lessen moeten trekken uit wat we recent hebben meegemaakt en dat meenemen in het kader van een betere luchtkwaliteit. Wat we geleerd hebben uit de coronatijd, is dat er nog nieuwe elementen zijn die we in de toekomst meer moeten koesteren en omarmen om de betere luchtkwaliteit, die we stapsgewijs aan het verkrijgen zijn, verder te ontwikkelen.

Ik had een schriftelijke vraag gesteld in lijn met wat collega Rombouts gezegd heeft. De Green Deal loopt stilaan ten einde. Het studiewerk is achter de rug. Ik had de vraag gesteld hoe het staat met sensibiliserende communicatiecampagnes. Ik ga ervan uit dat de voorstellen die er in het najaar nog zullen komen, daarin zullen worden geïntegreerd.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Vandaele, wij zullen bekijken wat de nieuwe Europese normen zijn. Dan bekijken we hoe we die hier zo goed mogelijk kunnen implementeren.

Mevrouw Rombouts, wij zijn bezig met de sensibilisering. We kijken in hoeverre we die kunnen opstarten. Het is natuurlijk belangrijk dat de sector de klanten die een kachel kopen, goed informeert over het goede gebruik.

Mevrouw Schauvliege, de reden waarom er nu een toeloop is, is de energiefactuur. Dat is voor sommige gezinnen misschien te begrijpen. Men wil natuurlijk wel verwarmen. Ik heb het wat moeilijk met heel dat gegeven rond de houtverwarming. We gaan uiteraard informeren en sensibiliseren, maar ik zou er wat voorzichtig in zijn om nu van alles te gaan verbieden. Ik blijf het heel moeilijk vinden dat men langs de ene kant gascentrales gaat neerpoten waarmee men stikstof en CO₂ de lucht in schiet, en dan aan de andere kant aan mensen zegt dat ze dit of dat niet mogen doen. We gaan stookolie uitfasen, zoals u weet. Ik blijf dat een heel moeilijke discussie vinden. Dat is ook de reden waarom ik de groene vrienden op federaal niveau een jaar geleden in gesprekken heel vaak heb proberen te overtuigen om daar de juiste keuze te maken. De juiste keuze is dat we op dit moment gewoon geen luxe hebben om duurzame energie uit te sluiten. Ik zou willen dat we die luxe hadden, maar helaas hebben we die niet. Ik zou graag hebben dat de overheid eerst zelf het goede voorbeeld geeft als het gaat over luchtkwaliteit, fossiele brandstoffen enzovoort. Daarna kunnen we ook het goede voorbeeld dat we in ons beleid geven, aangeven aan de burger. Dat neemt niet weg dat ik wel zal kijken hoe we de sensibilisering zo snel mogelijk kunnen opstarten, mevrouw Rombouts en mevrouw De Vroe.

Ik ben het ook eens met mevrouw Rombouts dat we moeten pleiten voor telewerk. Dat blijft belangrijk. Ik blijf dat ook steunen. Ik zie ook dat dat heel snel vergeten is, terwijl we dat in het coronatijdperk zo gewoon waren. Ik denk dat wij nog een tandje bij moeten steken. Ook de werkgevers moeten dat doen. Zij moeten daar natuurlijk voor openstaan en voldoende vertrouwen hebben in hun werknemers, zodat zij thuis kunnen werken. Ik besef dat we op dat vlak nog wel wat werk aan de winkel hebben.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Dat de problematiek eenvoudig is, zal niemand beweren. Er zal sowieso een mix van maatregelen nodig zijn om onze doelstellingen en de verhoogde doelstellingen die Europa zal opleggen, te kunnen bereiken. Het is wel zeer belangrijk dat we daar stappen vooruit zetten en geen mist spuien.

Uit grootschalig onderzoek van het Onafhankelijk Ziekenfonds (OZ) blijkt dat op dagen met hoge luchtverontreiniging, een aantal mensen op het werk uitvalt door mentale aandoeningen. We hebben dus niet alleen fysieke klachten maar ook mentale klachten ten gevolge van de verhoogde luchtverontreiniging. Die ziekenfondsen pleiten voor verhoogde en doorgedreven inspanningen om schonere lucht te krijgen. Minister, er is heel veel goede wil op het terrein en er zijn heel veel partners die samen met u willen werken aan een betere luchtkwaliteit. Ik zou u willen oproepen om daar effectief mee aan de slag te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het binnenvallen van de inspectiediensten bij 3M en de vervolgstappen – 11 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, enkele weken geleden kwam aan het licht dat 3M de gevaarlijke stoffen MeFBSA, MeFBSAA en PFBA in zijn bedrijfsafvalwater loosde, zonder dat de vergunningverlenende of toezichthoudende overheid daarvan op de hoogte was.

Woensdag 25 augustus zijn een grote groep inspecteurs van de milieu-inspectie, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), het agentschap Zorg en Gezondheid en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) binnengevallen bij 3M in Zwijndrecht. Vrijdag 27 augustus werd door de omgevingsinspectie een veiligheidsmaatregel opgelegd om het lozen van afvalwater dat PFBSA bevat, per direct te stoppen. Dinsdag 7 september hebt u een deurwaarder gestuurd naar de Belgische hoofdzetel van het Amerikaanse bedrijf 3M. U stelt 3M en zijn bestuurders in gebreke voor hun aanpak van de PFOS-vervuiling.

Minister, welke handelingen hebben de inspecteurs op 25 augustus precies verricht? Welke stoffen en documenten werden onderzocht? Met wie hebben de inspecteurs gesproken? Wat zijn de resultaten van de inspectie? Welke vervolgstappen worden er genomen?

Er is een verbod op het lozen van PFBA. Wat met de analyses van de andere stoffen? Volgen er nog maatregelen over andere stoffen dan PFBA?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega, op 21 augustus deelde de milieu-inspectie aan 3M haar intentie mee tot het opleggen van een veiligheidsmaatregel om de lozing te staken tot aangetoond is dat het risico voor mens of milieu uitgeschakeld is of tot een aanvaardbaar niveau werd ingeperkt. Op 24 augustus vond de hoorzitting plaats waarop 3M de mogelijkheid tot verweer werd geboden. Ter aanvulling van de hoorzitting werd op 25 augustus een aanvullende controle op het bedrijf uitgevoerd. Het doel van deze aanvullende controle was het krijgen van bijkomende informatie en documentatie.

De deelnemende inspecteurs van de milieu-inspectie, de VMM, de OVAM en het agentschap Zorg en Gezondheid hebben aan 3M gerichte en gedetailleerde vragen gesteld met betrekking tot het productieproces. Deze extra informatie was noodzakelijk om de bronnen te identificeren die de aanwezigheid van de stoffen PFBSA, methyl-FBSA en methyl-FBSAA in het afvalwater veroorzaken. Het inspectieteam voerde vervolgens een controle uit op de productie-installaties zelf, opnieuw met specifieke aandacht voor die installaties waar deze stoffen gevormd kunnen worden. Ten slotte ging het inspectieteam over tot monsternamen van het afvalwater op drie plaatsen in de productie. Het inspectieteam werd ter plaatse ook te woord gestaan door een uitgebreide delegatie van het bedrijf, waaronder de plant manager, de manager, de milieucoördinator, een bedrijfsjurist en enkele productspecialisten.

Ik kom tot uw tweede vraag. Op basis van de bij deze controle verkregen informatie legde de milieu-inspectie aan het bedrijf 3M op 27 augustus een veiligheidsmaatregel op. Meer concreet legde de milieu-inspectie op dat 3M de proceswaters van de 2 PFBSA-houdende processen moet opvangen, gescheiden houden en verwerken volgens de best beschikbare technieken. 3M moet ook de milieu-inspectie op de hoogte brengen 2 weken voor de opstart van deze betreffende processen. Men moet ook de geproduceerde en opgevangen hoeveelheden proceswater gedetailleerd inventariseren tijdens de volledige duur van deze processen. Verder moet 3M wekelijks een analyse uitvoeren van het effluent van de waterzuiveringsinstallatie voor de parameters die zijn opgenomen in het ontwerpcompendium voor de monsterneming, meting en analyse van water voor perfluorverbindingen en bijkomende parameters. En ten slotte moet 3M het proceswater van 29 andere batchprocessen wekelijks analyseren op de aanwezigheid van de stoffen PFBSA, methyl-FBSA en methyl-FBSAA.

Ik denk dat de milieu-inspectie op het terrein heel snel heeft geageerd. Op 21 augustus deelde de milieu-inspectie haar intentie tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen, en op 24 augustus was er de hoorzitting. Op 27 augustus is er dan een veiligheidsmaatregel opgelegd, waarvoor ook mijn dank. Zoals ik al zei zijn er heel wat mensen op het terrein die heel veel goed werk leveren. En dat is ook zeker hier het geval.

Op 1 oktober 2021 heeft de milieu-inspectie in overleg met de VMM en het agentschap Zorg en Gezondheid het bedrijf 3M aangemaand om tegen 8 oktober 2021 de informatie, die mondeling werd gevraagd tijdens de controle op 25 augustus 2021, te bezorgen. 3M werd ook aangemaand om tegen 15 oktober een extern expertenteam aan te stellen dat alle huidige en historische PFAS-emissies van 3M in kaart brengt en op basis daarvan een evaluatie maakt van de gevaren voor mens en gezondheid. Ten slotte moet 3M tegen 15 oktober 2021 een plan van aanpak voorleggen waarin de nodige maatregelen worden voorzien om verstuiwing van braakliggende grond of stof op de site van 3M zo veel mogelijk te vermijden.

Dan was er uw laatste vraag. De milieu-inspectie volgt de uitvoering van deze veiligheidsmaatregel en de gegeven aanmaning van nabij op. Ik verwees reeds naar het ontwerpcompendium voor de monsterneming, de meting en analyse van

water voor perfluorverbindingen. Daarnaast is voor andere parameters een kwantitatieve analyse momenteel nog niet mogelijk en biedt alleen een kwalitatieve screening van componenten een aantal inzichten.

Ik hoop dat u bij dezen voldoende informatie hebt. Maar zoals u weet vinden wij het belangrijk dat hier een consequente en kordate handhaving wordt voortgezet.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor uw overzicht van de verschillende acties die zijn ondernomen om 3M te controleren.

Nu, mijn vraag breidt zich uit naar andere bedrijven in de haven. We hebben nu deze hele case rond 3M en de PFOS-problematiek, maar zijn er verhoogde controles in de haven tout court en in andere bedrijven in de haven? Zijn er vermoedens dat daar ook inbreuken op de milieuwetgeving gebeuren of niet? Of hebt u daar geen aanwijzingen voor?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik denk dat ik daar toch voldoende op heb gereageerd, collega Schauvliege. Daar zijn momenteel sowieso verhoogde controles op bedrijven met PFOS. We hebben daar zelfs een opdrachthouder voor. Dus ik weet niet welke uitspraak u wilt ontlokken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil geen uitspraken ontlokken. Maar we hebben nu de hele saga rond PFOS en PFAS. Daarin komen een aantal knelpunten naar boven, en we merken dat er te weinig controle gebeurt is bij 3M. Dat wordt nu ingehaald. Mijn vraag is gewoon of u ook naar andere bedrijven en vervuilende stoffen kijkt, en of er actief een controleprogramma wordt uitgerold naar andere bedrijven in de haven.

Of zegt u: 'We zijn nu met 3M bezig, en dit is waar onze focus gelegd wordt'? En gaan jullie ervan uit dat alle andere bedrijven geen overtredingen begaan? Ik zeg niet dat het gebeurt, maar ik vraag me wel af of u nu gealarmeerd bent om extra dingen te gaan controleren of niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het project Rivierherstel Leie – 63 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Bedankt dat ik hier even te gast mag zijn in deze commissie. Het gebeurt niet vaak, maar als het eens voorkomt, dan is dat omdat ik een belangrijke link heb vanuit mijn gebruikelijke commissie, die van Mobiliteit, met jullie werkzaamheden.

Het gaat concreet over het Rivierherstel Leie, dat een belangrijk aandeel is van het hele Seine-Schelde-project, waarbij bruggen worden opgehoogd en rivieren worden uitgediept om grotere schepen met grotere volumes de kans te geven door te varen van het Scheldebekken naar de Seine in Frankrijk. Dat is belangrijk voor

onze economie, maar aan dat economische luik is ook een heel belangrijk natuurluik gekoppeld. Het past eigenlijk ook in de Blue Deal. De Vlaamse Regering maakt immers middelen vrij om water en droogte in Vlaanderen aan te pakken. Zeker sinds de gebeurtenissen van afgelopen zomer is dat toch een thema dat veel mensen beroert.

Het project Rivierherstel Leie kun je zien als het vlaggenschipproject van de Blue Deal. Dit project maakt ook integraal deel uit van het Seine-Schelde-project, dus een opwaardering van onze rivieren en kanalen. Het kadert bovendien binnen het Europese TEN-T-project (Trans-Europese Transportnetwerken), waarvoor ook veel Europese budgetten beschikbaar zijn voor Vlaanderen. Maar het is belangrijk dat er aan dat infrastructurele luik – de bruggen, de sluizen, de uitdieping van de Leie – ook een belangrijk natuurluik gekoppeld is. Het gaat dan over het herstel van natuurvriendelijke oevers, en tegelijk over 500 hectare natuurherstel langs de Leie. Daar gaat mijn vraag over.

De vooruitgang van dit project van het rivierherstel is bijzonder belangrijk, omdat het plan-MER Seine-Schelde mee de juridische basis vormt voor het Europees subsidiedossier, waardoor het niet of te laat uitvoeren van het luik rivierherstel – die 500 hectare – bijgevolg een hypotheek kan leggen op de vereiste conformiteit met de geldende subsidievoorwaarden. Het risico bestaat dus dat, als we dat rivierherstel niet tijdig uitvoeren, we die Europese middelen mislopen. Het gaat over honderden miljoenen euro's. Dat kunnen we missen als kiespijn.

Het rivierherstel, het op korte termijn realiseren van 500 hectare watergebonden natuur, is iets waarover al in 2010 is beslist. Maar eigenlijk is daar vandaag op het terrein bijzonder weinig tot niets van te merken. Dat is absoluut geen verwijt naar u, minister, maar ik denk wel dat we kritisch mogen zijn over de werkzaamheden van de afgelopen tien jaar of twee legislaturen. Er is op dat vlak bijzonder weinig gerealiseerd.

Minister, u hebt op 24 september met minister Peeters een overzicht gegeven van de stand van zaken en tegelijk een aantal nieuwe maatregelen en beslissingen genomen om die vooropgestelde 500 hectare effectief te realiseren. Daarbij werd ook de link gemaakt met de Blue Deal en de middelen die daarvoor zijn uitgetrokken. Concreet wordt het projectgebied om die natte natuur te realiseren uitgebreid met vijf bijkomende gebieden, en wordt er aan het Agentschap Natuur en Bos (ANB) en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) de opdracht gegeven onverwijld alle initiatieven te nemen in functie van de ontwikkeling van de watergebonden terrestrische natuur in de Leievallei tussen Wervik en Deinze. Hiervoor wordt een bedrag van 5,6 miljoen euro gereserveerd uit het plan Vlaamse Veerkracht, aangevuld met reguliere kredieten van het ANB en de VLM. Het flankerend beleid wordt aangevuld met twee bijkomende vergoedingen voor het zoekgebied, met name de eigenaarstoeslag en de pachtaanvaardingsvergoeding. Bijkomend wordt er een intendant aangesteld die in dialoog met de eigenaars en gebruikers van de gronden en de landbouworganisaties op zoek gaat naar instrumenten en mogelijkheden voor de effectieve realisatie. De intendant is niet in dit dossier als eerste opgedoken; we kennen nog een aantal andere voorbeelden. Ik denk dat dat een voorbeeld kan zijn om daar extra kansen te grijpen.

Welke concrete acties en timing heeft de Vlaamse Regering voor ogen en binnen welke termijn kan dit project finaal afgerond worden? Hoe wilt u vermijden dat de effectieve realisatie op het terrein al te zeer door gerechtelijke of juridische procedures wordt vertraagd?

In 2014 werd door de toenmalige ministers een bijzondere coördinator aangesteld om haalbare oplossingen uit te werken, onder andere op het vlak van timing, fa-

sering, budgettering en financiële stimuli. Maar dit heeft niet tot effectieve realisaties geleid. Hoe ziet u die rol van de intendant nu, en denkt u dat u nu wel resultaat kunt boeken – wat met de bijzondere coördinator helaas niet is gelukt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dit is inderdaad een dossier waar we al heel lang mee bezig zijn, ik denk bijna vijftien jaar. Maar daar is heel weinig in gerealiseerd. Daarom hebben we het opnieuw op de agenda gezet en een nota gemaakt. We willen die 500 hectare tegen 2031 realiseren. We werken daarvoor in drie fases. 100 hectare moet tegen het einde van deze legislatuur gerealiseerd worden. Ik wil deze legislatuur dus echt wel nog iets realiseren. Daar komt nog 300 hectare bij tegen eind 2027, en de rest komt er tegen 2031. Er zal in eerste instantie maximaal ingezet worden op verwerving in der minne en waar mogelijk ook zelfrealisatie. Wanneer echter onvoldoende vooruitgang wordt geboekt, zal overgegaan worden tot onteigening om de doelstellingen te halen binnen de vooropgestelde termijn.

Om de totale taakstelling te kunnen realiseren, breiden we ook het zoekgebied uit. Voor die vijf bijkomende deelgebieden die reeds in het plan-MER zijn onderzocht, wordt nu eerst een landbouweffectenrapport opgemaakt.

Deze deelgebieden komen ook mee in beeld bij de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) Bavikhove-Deinze, dat zo snel mogelijk opgestart wordt om ook in dit deel bijkomende natuurgebieden vast te leggen. Het Agentschap voor Natuur en Bos zal ook de nodige natuurinrichtingsplannen en vergunningen aanvragen voor de effectieve inrichting van de gebieden.

Ik kan uiteraard niet vooruitlopen op de processen en eventuele juridische procedures. Maar ik hoop toch wel dat we na vijftien jaar vooruitgang kunnen boeken. Daarom heb ik ook aan de Vlaamse Regering voorgesteld om concrete stappen vooruit te zetten. Ik denk dat iedereen zich bewust is van de noodzaak en de urgentie van dit dossier. Tegen 2024 willen we dan ook minstens 100 hectare watergebonden natuur kunnen realiseren.

Ik kom tot uw tweede vraag. Het is de bedoeling om stappen voorwaarts te zetten. Het verschil tussen de intendant en de bijzondere coördinator is dat de intendant start met een duidelijke prioriteit, namelijk inzetten op de deelgebieden Bavikhove en Neerhoek-Ponthoek. In die gebieden heeft de overheid al een 47-tal hectare in eigendom. Als we daar een tandje bij steken kunnen we binnen zeer korte termijn effectief 100 hectare natuur inrichten.

De intendant onderzoekt de verschillende pistes via bijvoorbeeld natuurbeheerplannen of verwerving in der minne, bijvoorbeeld bij landbouwers zonder opvolgers. Als na negen maanden blijkt dat er geen vooruitgang zit via grondenruil, verwerving of zelfrealisatie, zullen we op tijd moeten overgaan tot onteigening, zodat de deadline niet in het gedrang komt. De werking van de intendant is sowieso resultaatgericht, en ik zou echt wel willen dat we ook in dit dossier niet stilstaan, maar dat we duidelijk vooruitgang kunnen boeken.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Bedankt voor uw antwoord. Ik ben vooral blij dat u de problematiek goed inschat en dat u de ernst en de dringendheid van de zaak bijzonder goed snapt. Want het is een project dat al elf jaar loopt, en waar we een totale stilstand hebben wat het rivierherstel betreft. Voor sommigen, waaronder mezelf, is het echt hemeltergend dat we niet vooruit raken in dat dossier. Ik ben heel blij dat u nu de koe bij de horens vat en dat er concrete doelstellingen zijn: 100 hectare tegen eind 2024, 300 hectare tegen eind 2027 en in totaal 500 hectare tegen eind 2031. Ik denk dat het goed is dat we die timing vooropstellen, en dat

we onszelf deadlines opleggen. En ik hoop dat de intendant daarin een goede, positieve rol kan spelen. Desnoods moeten we inderdaad overgaan tot onteigening, als mensen niet willen verkopen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. U hebt nu een timing vooropgesteld in drie fases. Zijn er garanties dat de timing die de Vlaamse Regering vooropstelt voldoende is om de Europese middelen aan Vlaanderen te vrijwaren? Want het gaat over heel veel Europees geld voor dat TEN-T-project, inclusief dat natuurherstel. Of zijn er gesprekken die nog moeten volgen met Europa?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, in uw eerste lezing had u gesproken over 1000 hectare tegen het einde van deze legislatuur, maar achteraf hebt u 100 hectare gezegd. Dus ik vermoed dat het wel degelijk over die 100 hectare gaat, en dat ik daar geen andere zaken uit moet afleiden. *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

U zegt nu 'was het maar 1000', maar een van de redenen, en misschien wel de belangrijkste reden waarom het traject zo lang heeft gelopen, is natuurlijk omdat het gebied zeer gevoelig gebied is, en dat de impact van deze natuurrealisatie op het vlak van de land- en tuinbouwsector natuurlijk zeer hoog is. Dat zorgt ervoor dat er doorheen de jaren een aantal stappen zijn ondernomen. In 2011-2013 is er een landbouweffectenrapport opgemaakt, en is er onderzoek gevoerd voor tien deelgebieden. Daaruit is gebleken – en ik vermoed dat u die kennis ook al hebt – dat de land- en tuinbouwsector daar zwaar is getroffen.

Momenteel is er nog geen directe oplossing voorzien. En met die snelle timing krijg je natuurlijk voor die eerste 100 hectare een zeer hoge druk op huiskavels die daar zijn en op jonge landbouwers die daar actief zijn. Daardoor zou je ook een heel hoge druk krijgen op die intendant.

Ik begrijp dat het nu zaak is om daar snelheid te maken. Het is ook van zeer groot belang dat die intendant iemand is die op zeer korte termijn inzicht kan krijgen in de gevoeligheden die in dat gebied leven. Anders wordt het zeer moeilijk werken en wordt het, denk ik, een maat voor niets. Welke rol ziet u daar precies? Welk type intendant wilt u daarin voorzien?

Ik wil ook pleiten voor een gefaseerde aanpak. Die hebt u nu voorzien, maar weet dat die eerste fase een zeer strakke timing is. Zeker als er tot gerechtelijke procedures zal worden overgegaan, is het echt een heel strakke timing.

Ik wil ook nog wijzen op het toevoegen van de eigenaarstoelage en de pachtaanvaardingsvergoeding. Dat zijn twee belangrijke elementen uit het flankerend beleid. Alleen hebben we in andere plannen, bijvoorbeeld het Sigmaplan en het plan van de haven van Antwerpen, gezien dat die eigenlijk weinig worden ingezet. Ik hoop dat er voldoende flankerend beleid kan worden uitgewerkt om daar toch wat draagvlak te vinden en dat u de evenwichten die daar nodig zijn tussen natuurherstel en economische ontwikkeling, zoals de land- en tuinbouw die daar aanwezig is, kunt verzoenen via die intendant.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Ik ben afkomstig uit de streek en wil toch ook mijn steentje bijdragen in het dossier. De Vooruitfractie heeft een dubbel gevoel bij deze beslissing, en niet alleen de Vooruitfractie, maar ook heel veel natuurliefhebbers in Zuid-West-Vlaanderen. U hebt daar ongetwijfeld goede contacten mee, minister. De natuurliefhebbers wachten natuurlijk al heel erg lang op die 500 hectare natuur. Ik hoor dan collega's zeggen dat het goed is dat er nu een concrete doelstelling is,

maar die concrete doelstelling is er natuurlijk wel al een jaar of vijftien. Andere collega's spreken over een strakke timing. Maar het is al vijftien jaar en we richten ons nu naar 2027 en 2031. Wanneer is een timing dan niet strak, vraag ik mij af.

Wij hebben een dubbel gevoel, omdat de natuur al heel lang op zich laat wachten, maar aan de andere kant zijn we bevreesd omdat andere projecten die natuur dreigen aan te tasten. Collega Maertens verwees naar de binnenvaart, waar heel wat projecten op til staan. Maar er is ook het complexe project van het kanaal Bossuit-Kortrijk. Dat dreigt de weinige bestaande natuur, die niet uitgebreid raakt, nog eens verder aan te tasten. Het is natuurlijk moeilijk voor u, minister, om vooruit te willen gaan en dat u ondertussen achteruitgeslagen dreigt te worden door andere projecten.

Ik heb nog een specifieke vraag. De Boerenbond heeft ondertussen ook al uitspraken gedaan over dit dossier. Zij spreken over een mokerslag voor de land- en tuinbouwsector en een onaanvaardbare beslissing. Ze willen nu uitleg horen van minister Crevits. Wat is uw standpunt daarover, minister? Is er nog een weg terug? Ik heb de indruk van niet, als ik de regeringsbeslissing lees. En wanneer wilt u die intendant ten laatste aangesteld hebben? De klok tikt natuurlijk. Komt die nog voor het einde van deze maand of het einde van dit jaar? Wat mogen we daar verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, net als u zijn wij ook zeer ongeduldig over dit dossier. Het sleept al jaren aan en er is eigenlijk al jaren geen vooruitgang geboekt. Er is jaren geleden een bemiddelaar aangesteld, maar die heeft ook geen resultaat geboekt. Wat doet u nu besluiten dat die intendant wel zal slagen? Welk profiel zoekt u precies? Als ik uw timing hoor, begrijp ik dat er tegen 2024 100 hectare natuur ontwikkeld moet zijn. Betekent dat dat u pas als dat tegen 2024 niet gebeurd is, zult overgaan tot onteigening, of dat u het tegen 2024 gerealiseerd zult hebben, inclusief de onteigening, als we daar niet geraken? Want ik vrees wel dat we die weg mogelijk zullen moeten opgaan.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dit is geen gemakkelijk dossier. Dat weten we met zijn allen. Er is natuurlijk een reden waarom dit al zo lang aansleept. Het is vooral belangrijk om de dialoog aan te gaan, om samen naar oplossingen te zoeken in dezen. Hebt u er al zicht op wie die intendant zal worden? Welke achtergrond zal hij of zij hebben of nodig hebben?

Minister Zuhal Demir: Collega's, het feit dat het een moeilijk dossier betreft, neemt niet weg dat we er wel eens aan moeten beginnen. Dat is ook de reden geweest waarom ik dit dossier uit de lade heb gehaald en een stappenplan heb voorgesteld. Ik denk dat dit een heel redelijk stappenplan is, dat niet bruusk of wat dan ook is. Dat wil ik toch onderlijnen. De tijd is al vijftien jaar gerijpt en ik hoop dat er ondertussen een mindset bij eenieder gekomen is. There is no way back. We gaan dit gewoon moeten realiseren, zo niet hebben we ook problemen met Europa. Ik hoop dat alle collega's hier dat ook beseffen.

Collega Maertens, we hebben geen garanties dat de subsidies van Europa in orde komen met dit stappenplan, maar ik zal wel, samen met minister Peeters, hierover met Europa aan tafel zitten. Het feit dat er nu een stappenplan is, is wel een signaal, ook aan Europa, dat we daarmee bezig zijn en dat we dit ook binnen een bepaald tijdsbestek willen realiseren. De timing is inderdaad heel strak, maar ik denk dat het na vijftien jaar niet meer dan normaal is dat de timing redelijk strak is. Niets doen is voor mij helemaal geen optie. Er is gewoon geen weg terug.

Flankerend beleid is altijd nodig. Dat is ook voorzien. Dat is evident. Daar zal het niet aan liggen, denk ik.

Wat de intendant betreft: soms denk ik dat ik het beter zelf zou doen, want ik ben zeer gefocust op dit dossier. Maar helaas gaat dat niet, want dat is dan belangenvermenging. Ik zou heel graag willen dat dit dossier tot een goed einde komt. De taakstelling is heel duidelijk, collega Schauvliege. Tegen 2024 moet 100 hectare effectief gerealiseerd worden. Hopelijk krijgen we over negen maanden duidelijkheid of we die 100 hectare via minnelijke verwerving kunnen doen of dat we moeten gaan onteigenen. De intendant zal daar heel belangrijk werk moeten verrichten. Het zal iemand zijn die goed kan luisteren en die uiteindelijk met een concreet voorstel kan komen. Hij of zij moet ook zesmaandelijks rapporteren over de voortgang. Ik hoop dat we die zo snel mogelijk kunnen aanstellen. Ik heb deze week nog een gesprek met een kandidaat-intendant en zal daarna hopelijk, als dat goed meevalt – het is natuurlijk niet evident om het juiste profiel te vinden –, de intendant aanstellen. En dan zijn we vertrokken.

Dialogo is er natuurlijk altijd, collega's. Dat spreekt voor zich. Dat is het begin van alles. Maar op bepaalde ogenblikken moeten er ook knopen worden doorgehakt. En dan moeten wij ook vooruit kunnen.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Bedankt voor de bijkomende antwoorden, minister. Het is inderdaad zo dat de natuurverenigingen ongerust zijn, maar eigenlijk vooral omdat men in het verleden niet veel vertrouwen heeft opgebouwd. Ik denk dat we nu eindelijk een minister hebben die de koe echt bij de horens vat en die echt vooruit wil met dit project en met het rivierherstel. Ik geef u daar uiteraard alle kansen en alle krediet toe. Het is goed dat er een strakke timing is. Ik vind dat net zeer goed. We mogen onszelf wel eens opjagen om in dergelijke dossiers stappen vooruit te kunnen zetten. Want niets is erger dan stilstaan in zo iets. Stilstaan is achteruitgaan, zoals we weten. Ik hoop dat u erin slaagt en dat u er samen met de intendant voor kunt zorgen dat we eindelijk werk maken op het terrein van het rivierherstel rond de Leie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van het Rekenhof over de verwerking van e-waste – 86 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, eind september publiceerde het Rekenhof een rapport over e-waste. E-waste is een van de snelst groeiende huishoudelijke afvalstromen. In 2016 zou er wereldwijd ongeveer 44,7 miljoen ton afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) zijn bijgekomen, wat overeenkomt met de massa van ongeveer 4500 Eiffeltorens.

Dit zijn de laatst gekende cijfers voor België. 48,4 procent van de op de markt gebrachte huishoudelijke elektronische en elektrische apparaten wordt apart ingezameld, maar dat biedt nog geen zekerheid op een correcte verwerking. Een bijkomende 19,8 procent kan enkel gedocumenteerd worden, zonder dat de correcte recyclage kan worden nagegaan. Een aanzienlijk deel daarvan bevindt zich bij schroothandelaars, een ander in de export. Tot slot zou 31,7 procent van het afval spoorloos zijn. Dat zijn op zich geen geruststellende cijfers.

In zijn conclusies is het hof niet mals voor het Vlaamse beleid. Ik citeer: "Vlaanderen heeft de Europese wetgeving weliswaar tijdig en soms ambitieuzer dan vereist

omgezet, maar haalt sommige doelstellingen niet. Gelet op de omvang van deze afvalstroom, de gevolgen voor het milieu en de mogelijke illegale praktijken worden de nodige uitvoerings- en handhavingsmiddelen onvoldoende ingezet.” Verder luidt het: “Er zijn momenteel weinig of geen exacte Vlaamse cijfers die het AEEA-beleid en de AEEA-doelstellingen kunnen ondersteunen.”

Zorgwekkend zijn ook de conclusies over handhaving. Er vinden te weinig controles plaats. Ook blijkt bij de controles dat meer dan de helft van de gecontroleerde bedrijven niet in orde zijn. Er zijn indicaties dat er onvoldoende mensen beschikbaar zijn in de strijd tegen overtredingen op de afvalwetgeving.

Metten is weten. Een geïntegreerde gegevensdatabank is een noodzakelijk instrument om te monitoren, te evalueren en bij te sturen. Het Rekenhof doet de suggestie om een koppeling van de registers van producenten en handelaars te voorzien, waardoor kruiscontroles en een efficiëntere controle op het beheer mogelijk worden. Objectieve gegevens zijn nodig. Het Rekenhof vraagt ook om dat niet over te laten aan de private Belgische vzw's Recupel, Bebat en PV CYCLE. Zult u werk maken van een objectief datasysteem door uw administraties, in plaats van het over te laten aan de private spelers?

In een reactie op het rapport onderschreef de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) de noodzaak van voldoende personeel om de controleaanpak uit te voeren. Nogmaals komt de vraag van de administratie om meer mensen en middelen om een degelijk milieubeleid uit te voeren. Overweegt u de aanwerving van extra inspecteurs en aan welke grootteorde denkt u dan?

De OVAM verwacht dat een inzamelpercentage van 65 procent op korte termijn niet kan worden gehaald. Voor een hoger inzamelpercentage is volgens de OVAM meer informatie nodig over actoren die niet rapporteren en zijn meer inspanningen nodig in de selectieve inzameling en meer controles op de uitvoer. Hoe gaat u ervoor zorgen dat we de doelstelling van 65 procent halen, een doelstelling die trouwens niets zegt over de recyclagegraad?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: In het kader van de producentenverantwoordelijkheid leggen we de verplichting om de cijfers te verzamelen inderdaad bij de producenten. Het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalcringen en afvalstoffen (VLAREMA) legt daarbij ook duidelijk op dat die cijfers moeten worden gecontroleerd door een onafhankelijke keuringsinstelling. Het verzamelen en samenbrengen van al die gegevens is een groot werk en het lijkt me niet meer dan logisch dat we die taak aan de producent opleggen. We controleren natuurlijk wel de werkzaamheden, mede door die onafhankelijke audits.

Sinds eind 2019 wordt de rapportering van de gegevens over afgedankte elektrische en elektronische apparatuur beheerd door de onafhankelijke vzw BeWeee. Rapporteringsplichtige bedrijven moeten jaarlijks voor 1 juli in de bijbehorende tool rapporteren en hun gerapporteerde cijfers laten verifiëren door een onafhankelijke keuringsinstelling. Beheersorganismen Recupel, PV CYCLE en Bebat worden in dezen beschouwd als producent en rapporteren conform de regelgeving aan de vzw BeWeee.

De OVAM werkt op dit moment aan een nieuwe digitale traceringsstool, MATIS (Materialen Informatie Systeem), voor de inzamelaars en de verwerkers van afvalstoffen, dit onder meer om aan de nieuwe verplichtingen inzake de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen te voldoen. De bedoeling is dat die databank ook een beter inzicht zal verschaffen in de bestemmingen van specifieke Vlaamse afvalstromen, waaronder de afgedankte elektrische en elektronische apparatuur. Die tool kan

helpen om de AEEA-stromen die vandaag correct verlopen, maar niet gerapporteerd worden, beter in kaart te brengen. Momenteel loopt de eerste testfase voor huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval. De bedoeling is om MATIS uit te breiden naar alle verschillende afvalstromen.

Het team Terreincontrole van de OVAM telt zeven controleurs voor de controle op de aanvaardingsplicht en twee stroomopvolgers, één voor AEEA en één voor batterijen. De controle van klasse 1-bedrijven en de export van AEEA is de bevoegdheid van de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving en de douane.

Het niet bereiken van de Europese doelstelling van 65 procent is een probleem waar zowat alle Europese landen mee geconfronteerd worden. Geen enkel van de ons omliggende landen haalt die doelstelling. Ondanks het feit dat we het vergeleken met andere landen zeker niet slecht doen, ben ik het ermee eens dat we sowieso moeten verbeteren. Om het inzamelcijfer omhoog te krijgen, zetten we in op verschillende acties.

Ten eerste is er correct ingezamelde en gerecycleerde AEEA dat nog niet gerapporteerd wordt. Het gaat dan concreet over inzamelaars en verwerkers die geen contract hebben met Recupel en nog niet rapporteren in BeWeee. Die stromen moeten in kaart worden gebracht. Daartoe worden de actoren in de keten aangesproken en op hun rapportageplicht gewezen, onder meer via de stroomopvolger.

Daarnaast is er de AEEA die niet correct wordt ingezameld of verwerkt. Dat is enerzijds een verhaal van controles op bijvoorbeeld illegale export en op aanwezigheid in andere afvalstromen. Anderzijds zet het beleid ook in op het aanmoedigen van selectieve inzameling via onder andere communicatie en financiële ondersteuning.

Ten slotte is er een deel van de AEEA dat niet als afval wordt afgegeven, maar dat bij de mensen thuis achterblijft. Hier wordt vooral ingezet op sensibilisering en aanmoediging tot afgifte.

Ik beseef dus dat er nog heel wat werk voor de boeg is. We zijn er nog niet. Het is nu een kwestie om al die zaken uit te voeren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord. In coronatijd hebben we gemerkt dat de online platformen boomden. Die online verkoopplatformen hebben op dit moment geen rapporteringsplicht. Ik denk dat het een belangrijke actie is om daar ook naar te kijken. Plant u een strategie voor online verkoopplatformen te ontwikkelen om ook daar de verzamelplicht te voorzien? Welke en wanneer zult u die uitrollen, gelet op het toenemende gebruik van die platformen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De nieuwe aanpassing van het Materialendecreet zit in het wetgevend traject. Dat is al een eerste keer op de Vlaamse ministerraad geweest. We zullen de beheerders van online marktplaatsen ook veel beter verantwoordelijk kunnen stellen om te voldoen aan hun aanvaardingsplicht. Met deze maatregel denken wij dan ook dat er meer AEEA opnieuw ingezameld en geïdentificeerd zal kunnen worden. Maar het zit dus nog even in een wetgevend traject.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister. Meten is weten. Het is superbelangrijk dat we al die afvalstromen in beeld krijgen, want anders kunnen we daar ook niet op handhaven en weten we niet wat er aan het gebeuren is. Ik vraag u

nogmaals om daar heel veel werk van te maken, want het is een problematiek die zal toenemen in de toekomst en die we niet uit het oog mogen verliezen. Ik doe dus nog eens de oproep om dat zeer goed ter harte te nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over blauwdrukken voor een hemelwaterplan – 103 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, Vlaanderen en de lokale besturen slaan de handen in elkaar om een transitie in het energie- en klimaatbeleid waar te maken. Steden en gemeenten staan, zoals we hier in het parlement meermaals stellen, het dichtst bij burgers en hebben de meeste impact om concrete lokale acties tot uitvoering te brengen. De Vlaamse overheid beschikt over mogelijkheden om algemene maatregelen die de transitie kunnen versnellen, in kaart te brengen en te stimuleren en op die manier ook ondersteunend te werken ten aanzien van de lokale besturen. In het lokale energie- en klimaatpact engageerden de lokale besturen en de Vlaamse overheid zich rond de droogteproblematiek in de werf 'Water, het nieuwe goud' en meer specifiek rond onder andere hemelwaterplannen. Deze hemelwaterplannen zijn belangrijk omdat ze een gedetailleerde visie bevatten over hoe men hemelwater wil afvoeren of, beter nog, hoe men hemelwater wil vasthouden en laten infiltreren.

De lokale overheden zorgen voor de opmaak van een hemelwater- en droogteplan (HWDP) om opportuniteiten en noden in kaart te brengen voor opvang, buffering, infiltratie en dergelijke meer. De Vlaamse overheid stimuleert die opmaak van een lokaal hemelwaterplan, groenplan, adaptatieplan in functie van groenblauwe dooradering en van de intergemeentelijke samenwerking daarrond.

Minister, u sprak in de Blue Deal de ambitie uit om de hemelwaterplannen te willen uitbreiden en opschalen naar ambitieuzere hemelwater- en droogteplannen, die als voorwaarde zullen gelden om toegang te krijgen tot watergerelateerde subsidies. Voor de uitwerking hiervan werd eind 2020 de CIW-projectgroep (Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid) Hemelwater opgericht. Deze projectgroep beoogt volgende outputs: een blauwdruk voor de opmaak van een hemelwater- en droogteplan, een voorstel tot goedkeuringsprocedure, een voorstel tot aanpassing van de wetgeving en een voorstel tot subsidieregeling voor acties uit een hemelwater- en droogteplan.

Minister, in de projectgroep zitten verschillende vertegenwoordigers. Een heel grote groep heeft daaraan meegewerkt: de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de Vereniging van Vlaamse Polders en Wateringen (VVPW), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), AquaFlanders, Aquafin, het Departement Landbouw en Visserij, het Departement Omgeving, Vlaamse Rioleringen (VLARIO), de CIW, UAntwerpen, KU Leuven en de lokale besturen. Dat zijn allemaal partners die op zich een interessante inbreng kunnen doen in de opmaak van onder andere die blauwdruk. We vernemen dat er een eerste versie van een blauwdruk is. Is er inderdaad een voorstel van een blauwdruk? Wat is daar de precieze laatste stand van zaken in? Zijn er nog knelpunten of problemen? Welke wetgevende initiatieven voorziet u en wanneer volgen de verdere stappen rond eventuele aanpassing van de wetgeving en

eventueel ten aanzien van de subsidieregeling? Welke voorstellen hebt u voor ogen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De blauwdruk voor de opmaak van hemelwater- en droogteplannen is klaar en sinds enkele weken beschikbaar op de website van de CIW. Tijdens de VLARIO-dag van 21 september heb ik gemeenten en rioolbeheerders hierover geïnformeerd. De blauwdruk bevat geen grote openstaande knelpunten meer. Gemeenten en rioolbeheerders kunnen dus met deze blauwdruk aan de slag.

Twee aspecten worden wel nog verder uitgewerkt tegen eind dit jaar. Ten eerste: voor onverharde oppervlaktes komen er kwantitatieve minimumdoelstellingen voor buffering en infiltratie. Voor verharde oppervlaktes zijn die er reeds, namelijk via de gewestelijke stedenbouwkundige verordening en de code van goede praktijk voor rioleringsystemen. Het is belangrijk ook de onverharde oppervlakte mee te nemen. Denk maar aan modderstromen vanuit landbouwgebied bij hevige buien.

Ten tweede, de blauwdruk bevat de procedure om het HWDP door de gemeenteraad te laten goedkeuren. De verdere goedkeuringsprocedure in functie van het verlenen van watergerelateerde subsidies aan de gemeenten moet nog worden uitgewerkt.

De aanpassingen aan de wetgeving kunnen pas worden opgestart wanneer er duidelijkheid is over de bovenstaande punten. Zoals gezegd heb ik de CIW gevraagd om hiervoor voorstellen uit te werken tegen eind dit jaar. Wordt dus vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Ondertussen is mijn vraag al wat ouder en zijn er ondertussen acties geweest. Wat betreft de plannen en de vooruitgang staan er inderdaad nog een aantal knelpunten op de agenda. U geeft aan tegen eind dit jaar voorstellen te doen vanuit de CIW. Begrijp ik daaruit dat zij ook eventuele wetgevende voorstellen doen en voorstellen voor een aanpassing van de subsidieregeling? Wordt het oog van de CIW verwacht om daar voorstellen voor te doen? Hoe kijkt u daarnaar?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, u werkt al een tijdje aan het toeleiden van gemeenten en steden naar het maken van dergelijke hemelwaterplannen, iets waar ik al meerdere malen schriftelijk naar heb gevraagd. Recent kreeg ik van u een antwoord op een schriftelijke vraag waaruit blijkt dat er nog maar liefst acht gemeenten zijn die aangeven absoluut geen interesse te hebben in het opstellen van zo'n hemelwaterplan om een veelheid van redenen. Een van de argumenten was dat de gemeente de mankracht niet had om een dergelijk plan op te stellen, ook al kan dit worden begeleid. Op welke manier gaan uw diensten met deze steden en gemeenten aan de slag om hen toch te overtuigen?

Op welke manier zult u omgaan met de steden en gemeenten die na al die jaren nog steeds niet antwoorden op de vraag of zij werk zullen maken van een dergelijk hemelwaterplan? Op welke manier zullen lokale besturen begeleid worden voor het opmaken van die nieuwe hemelwaterplannen of het bijsturen van hun hemelwaterplannen volgens die nieuwe blauwdruk.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, het is inderdaad belangrijk dat elk lokaal bestuur een hemelwaterplan heeft. Als dat plan er is, mag dat niet in de schuif blijven liggen. Het is belangrijk dat daar iets mee gebeurt. Wat dat betreft, moet

het beleid erover nadenken dat wordt opgevolgd of wat er in dat plan staat, effectief zal worden uitgevoerd. Ik denk dat wat dat betreft nog opvolging en incentives nodig zijn om te implementeren. Daar kijk ik zeer zeker nog naar uit.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Rombouts, de CIW zal inderdaad voorstellen doen, ook rond wetgevendende initiatieven of aanpassingen aan de toegang tot subsidies. Ik kijk uit naar die voorstellen. Uiteraard gaan we de lokale besturen maximaal proberen mee te nemen, bijvoorbeeld de besturen die onvoldoende mankracht hebben. Het zou jammer zijn dat zij het daardoor niet zouden kunnen doen. Ik zal ook vragen aan de administratie om dat goed op te volgen en om hen bij te staan.

De blauwdruk is net opgemaakt om de lacune weg te werken. Gewoon een plan hebben volstaat niet. We werken meer op acties. We moeten echt wel zien dat daar uitvoering aan wordt gegeven. Als we de koppeling maken met bijvoorbeeld toegang tot allerlei subsidies in dezelfde materie, kan dat hopelijk wat positief en belonend werken om aan de slag te gaan. We zullen sowieso kijken dat we de gemeentebesturen die weinig ondersteuning hebben of ondersteuning nodig hebben, op een of andere manier meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Het is duidelijk dat we iedereen moeten stimuleren tot het uitwerken van een plan. Maar actie is terecht veel belangrijker dan een plan op zich. Ik kijk uit naar de verdere discussie op het einde van dit jaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Claes aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vertroebelende relatie met de Vlaamse jachtsector – 122 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, niemand zal ontkennen dat onder meer landbouworganisaties en ook jachtverenigingen voor de Vlaamse overheid essentiële partners zijn die een belangrijke bijdrage kunnen leveren om een evenwichtig en duurzaam natuurbeleid in Vlaanderen mogelijk te maken.

Bovendien bieden dergelijke middenveldorganisaties aan u, de minister van Omgeving, een unieke mogelijkheid om een vinger aan de pols te houden bij wat op het vlak van jacht en natuur leeft in Vlaanderen, om op die manier waar nodig snel te kunnen bijsturen.

Zoals u hebt gezien, is er een open brief geschreven door de Hubertus Vereniging Vlaanderen aan uw adres, met de titel 'U bent geen minister van Jacht, maar minister tegen Jacht'. Dat doet dan ook vragen rijzen over de vertroebelende relatie tussen uw kabinet en de Vlaamse jachtsector in het algemeen.

In de brief verwijt men u een totaal gebrek aan communicatie en overleg met de jachtsector, waarbij wat betreft jacht- en natuuraangelegenheden sinds kort, volgens hen, enkel nog de visie van de minister en bij uitbreiding haar kabinet als enige juiste geldt.

Middenveldorganisaties zoals de Hubertus Vereniging Vlaanderen zouden volgens deze open brief de laatste tijd systematisch monddood worden gemaakt, waarbij subtiel en minder subtiel gedreigd zou worden met het terugschroeven van subsidies. Nog volgens deze open brief zou u systematisch eenzijdig terugkomen op afspraken die u met de jachtsector in het kader van een evenwichtig Vlaams jacht- en natuurbelief hebt gemaakt.

Minister, ik heb die brief gezien en heb enkele vragen voor u. Kunt u duiding geven bij die brief omtrent de schijnbaar vertroebelende relatie tussen uw kabinet en de jachtsector? Kunt u hierbij tevens verduidelijken welke initiatieven u reeds hebt genomen of nog zult nemen om de samenwerking met de jachtsector opnieuw te verbeteren, zodat deze sector opnieuw een volwaardige stem krijgt in het jacht- en natuurbelief?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u voor de vraag. Het klopt inderdaad dat ik geen minister van Jacht ben. Dat staat niet in mijn titel. Het zou een beetje raar zijn mocht dat het geval zijn. Ik ben minister van Leefmilieu en Natuur. Ik spreek met iedereen, met alle sectororganisaties die binnen mijn beleidsdomeinen een bepaalde rol spelen, dus ook met de briefschrijvers. Via een vast tweemaandelijks overleg worden dossiergebonden contacten besproken tussen hen en mijn kabinet. Ik wil erop wijzen dat wanneer wij een sector uitnodigen in een overleg om wensen en noden te formuleren, dit niet betekent dat er aan al die wensen en noden ook voldaan kan worden. Misschien ligt daar ergens de frustratie. Ik probeer vooral een doordachte afweging te maken van alle lijstjes die alle belangenorganisaties hebben. Als ik met eenieder rekening moet houden, collega Claes, dan komt er een status-quo en kan ik gewoon niets doen. Niets. Dus ja, ik luister, ik spreek met hen via een vast tweemaandelijks overleg. Zij leggen zaken op de tafel vanuit hun perspectief, vanuit hun eigen specifieke belang. Het is ook de taak van een organisatie om dat te doen. Dat geldt ook voor alle andere middenveldorganisaties en sectoren die zich bewegen binnen mijn bevoegdheden. Maar dat betekent niet dat ik op al die wensen en noden moet ingaan, want dan zou ik geen minister zijn van Natuur of van Leefmilieu en zou ik niet het algemeen belang van de Vlamingen dienen. Dan zou ik een specifiek belang dienen en dat doe ik niet.

Het regeerakkoord stelt ook heel duidelijk dat de bejaagbaarheid van soorten op basis van wetenschap wordt bekeken. Dat doe ik consequent. Dat is een nieuw gegeven in het regeerakkoord. Ik snap dat het misschien niet altijd gemakkelijk is, maar dat is de enige juiste manier om knopen door te hakken. Ik hoop dat ik met de Vlaamse jachtsector en met andere sectororganisaties kan overleggen. Overleggen betekent niet dat ik hen moet volgen. Dat spreekt voor zich.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Nadat ik die brief had gezien, heb ik contact opgenomen met Hubertus Vereniging Vlaanderen. Ze zegden dat er in het verleden altijd een goede verstandhouding is geweest met het kabinet van uw voorganger, minister Schauvliege. Is er een trendbreuk gekomen in de visie van de Vlaamse Regering ten aanzien van de jacht?

Ze hebben ook gezegd dat er een tweemaandelijks overleg is tussen uw kabinet en de sector, maar ze zeggen dat dat heel stroef verloopt. Zo komt er bijvoorbeeld op vragen van het overleg van twee maanden geleden geen antwoord op het volgende overleg. Er zou blijkbaar ook geen verslag zijn gemaakt van vorige vergaderingen. Kunt u daar misschien iets meer informatie over geven?

Minister, als het van u persoonlijk afhangt, zou de jacht in Vlaanderen in 2024 in Vlaanderen dan nog bestaan?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik denk dat de minister er terecht op gewezen heeft dat de bejaagbaarheid op basis van wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke evidentie moet gebeuren. Dat is expliciet opgenomen in het regeerakkoord. Ik laat het graag aan de minister over om daar nog meer duiding bij te geven als zij dat wenst, maar ik denk dat dat een trendbreuk is. Het radicaal kiezen voor die benadering is nieuw, zonder een steen te willen werpen naar voorgaande ministers want daar gaat het niet om. Maar u vroeg, collega, waar er mogelijk een verklaring kan zitten voor wat wordt omschreven als een vertroebelende samenwerking. Dat zou de basis kunnen zijn.

Tegelijk ben ik heel blij en tevreden om van de minister te horen dat de jachtsector een partner is die gewaardeerd wordt voor inbreng, kennis en expertise.

Ik kan daar vele voorbeelden van geven. Zo is er wat betreft het digitaliseren van jachtplannen een onschatbare bijdrage geleverd door de jachtsector waar we zeker dankbaar en erkentelijk voor moeten zijn. Maar daarnaast kan geen enkele vereniging binnen een sector verwachten dat de minister zonder meer rekening houdt met of tegemoetkomt aan alle verzuchtingen die er zijn en die vanuit het perspectief van die vereniging logisch en consistent zijn. De minister heeft natuurlijk een ruimer belang te dienen. Daar wilde ik graag even op wijzen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik ga niet in op de specifieke briefschrijver, want ik ben niet betrokken en niet op de hoogte van een aantal gegevens, maar ik wil toch even stilstaan bij een aantal elementen die de minister heeft aangestipt.

De jachtsector op zich heeft een belangrijke rol in ons maatschappelijk leven, zeker ook in natuurbeheer. Wat betreft de opname in het regeerakkoord dat het belangrijk is om wetenschappelijke gegevens en kennis in te brengen in debatten, denk ik dat eenieder dat erkent. We zijn er al mee geconfronteerd geweest dat wetenschappelijke kennis soms botst met de maatschappelijke realiteit en dat de wetenschap er dus niet alleen is en we ons niet alleen op de wetenschap moeten baseren. Zoals er geen alleenrecht is voor de wetenschap, zal dat ongetwijfeld ook niet zo zijn voor organisaties.

Dan komen we tot de middenveldorganisaties en hun rol. Minister, ik heb u duidelijk horen stellen dat u overlegt, maar dat dat niet wil zeggen dat u alle aandachtspunten opneemt. Ik kan er enigszins in komen dat u stelt dat u het niet altijd eens bent met elke stelling die wordt ingenomen door een middenveldorganisatie. Maar ik ga er wel van uit dat het de bedoeling is als we met middenveldorganisaties aan tafel zitten, om te proberen zoeken naar de grootste gemene deler en samen tot een oplossing te komen, waarbij de gevoeligheden van de ene en de andere aan bod kunnen komen. Ik wil u duidelijk vragen of dat de achtergrond is waarop u effectief met de middenveldorganisaties aan de tafel zit. Vindt u het een belangrijke rol voor de middenveldorganisaties om samen met u aan het beleid te kunnen werken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Hier gaat het nu over een brief van de jachtsector. Er zijn nog andere middenveldorganisaties die elk vanuit hun eigen specifieke belang naar het kabinet komen. Maar Jos en Gerda komen niet naar mijn kabinet. Zij verwachten dat ik als minister hun belangen dien en dat is het algemeen belang. Daarom vind ik het bijzonder belangrijk om te praten met alle middenveldorganisaties die

allemaal vanuit hun eigen belang zaken op de tafel gooien. Ik moet vaak zoeken naar het algemeen belang. Dat is heel moeilijk en niet evident.

Ik heb twee jaar geleden een heel duidelijke lijn getrokken en ik hoop dat dat geapprecieerd wordt door de Vlaming. Ik luister en ga soms in op de vragen. Ik herinner me bijvoorbeeld in verband met de jachtsector dat tijdens corona men niet meer kon jagen op everzwijnen wegens coronabesmettingen en dergelijke. Men vroeg me of ik bij de federale overheid niet kon pleiten voor een uitzondering hierop. Ik meende dat die uitzondering ook het algemeen belang diende en heb dat bepleit op federaal niveau. Dat was dan ook in orde.

Hun belangen zullen niet altijd accorderen met het belang van Jos en Gerda. Dat betekent ook wel dat het soms tot moeilijkheden zal komen. Misschien is dat een beetje atypisch of ongewoon, maar voor mij is de grote gemene deler het algemeen belang en daarom zit ik in de politiek. Dat sluit niet altijd aan bij de middenveldorganisaties, met alle respect voor iedereen die van alles komt bepleiten op mijn kabinet. Dat mag, maar ik zit op deze stoel om het belang van Jos en Gerda te dienen. Dat probeer ik te doen. Uiteraard is iemand dan kwaad omdat ik bepaalde zaken moet afkeuren of niet doe. Dit is hoe ik in de politiek sta en hoe ik aan politiek doe. Het kan zijn dat sommigen dat niet fijn vinden, maar ik zal daar niet in veranderen. Dit is hoe ik aan politiek doe.

Wat het overleg met de jachtsector betreft: voor ons was dat overleg wel altijd constructief. Het klopt inderdaad dat wij geen verslag maken. Ik wist niet dat dat moest. We hebben eigenlijk al heel veel werk, ik heb evenveel cabinetards als andere ministers. Ik heb geen tijd om aan mijn medewerkers ook nog eens te vragen dat ze een verslag maken. Ik heb immens veel bevoegdheden en heel veel dossiers die zeer dringend zijn en zeer prangend. Dus we hebben daar geen tijd voor.

Ik vind een tweemaandelijks overleg persoonlijk zelfs veel, misschien moet ik om de zes maanden overleg houden. Ik denk dat dat zelfs al meer dan genoeg is. En als men dan zegt dat de minister niet luistert of dat de minister niet van de jacht is, dan klopt dat: ik ben inderdaad niet de minister van de jacht. Ik kies voor de moeilijkste weg, dat weet ik ook. Want het gemakkelijkste is natuurlijk om naar al die middenveldorganisaties te luisteren en te doen wat ze zeggen. Maar dan vind ik dat je niet het algemeen belang dient. Ik vind dat een minister de bevolking moet dienen, en dan moet je ook wat loskomen van al die specifieke belangen. Dus ik ben het er volledig mee eens: ik ben voor constructief overleg, ik wil overleggen zoveel je wilt. Maar je mag van mij niet vragen dat ik al de dingen ga doen die men op tafel brengt. Want dan hoor ik niet op deze stoel te zitten.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord. Ik ga u uiteraard niet verwijten dat u aan politiek doet als minister, anders zouden we geen verkiezingen houden. En het is inderdaad ook zo dat middenveldorganisaties niet per se het midden vertegenwoordigen maar meestal de uitersten. Dat geldt evengoed voor natuur- en dierenrechtenorganisaties, en u moet uiteraard niet al die organisaties ter wille zijn. Dat zou helemaal rampzalig zijn, zonder partij te kiezen in deze kwestie.

Het is natuurlijk zo dat u aan politiek mag doen, maar het overleg moet er natuurlijk ook zijn. Als er dan inderdaad wordt gezegd dat er geen antwoorden komen op vragen die twee maanden geleden zijn gesteld, dan kun je je wel vragen stellen over de mate waarin er overleg is, en over de communicatie en de verhouding tussen bepaalde organisaties en kabinetten in de toekomst.

Ik dank u voor uw antwoord, en ik hoop wel dat u toch eens gaat samenzitten met de jachtsector voor een goed gesprek.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over asbest in woningen – 169 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, asbest zorgt nog jaarlijks voor minstens 200 Belgische sterfgevallen. Het zit in onze woningen. Dat is natuurlijk geen nieuw probleem, maar het was recent ook nog in de pers. Naar schatting in 345.000 niet-residentiële gebouwen zoals scholen en in 40.000 kilometer nutsleidingen zou nog asbest zitten. Dat heeft de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) ertoe aangezet een actieplan Asbestafbouw te gaan ontwikkelen.

Het actieplan streeft naar een versnelde verwijdering van asbesthoudende materialen die mogelijk asbestvezels vrijgeven. Tegen 2034 moeten de meest risicovolle asbesttoepassingen worden weggenomen uit Vlaamse gebouwen en woningen, bijvoorbeeld asbestcementen daken en gevels, en niet-hechtgebonden asbesttoepassingen. Tegen 2040 moeten alle andere asbesttoepassingen in slechte staat verwijderd zijn.

Die beide streefdata zijn enkel wettelijk verplicht voor overheidsgebouwen en -infrastructuur. Voor particulieren en private eigenaars geldt de verplichting nog niet. De Vlaamse Regering voorziet wel bijkomende maatregelen als de afbouw van asbest tegen 2034 en 2040 niet voldoende vordert. Het actieplan Asbestafbouw legt eigenaars op om de asbesttoepassingen in hun gebouw of woning veilig te beheren. Die verplichting bestond al voor het beheer van asbestafval, maar wordt dus uitgebreid naar de toepassingen die in het gebouw aanwezig zijn.

Ik heb hierover de volgende vragen aan u, minister. Tegen 2034 moeten de meest risicovolle asbesttoepassingen worden weggenomen, en tegen 2040 alle andere asbesttoepassingen in slechte staat. Kunt u een indicatie geven van hoe ver we vandaag staan?

Op welke manier wordt er gecommuniceerd over de correcte behandeling van asbest en de juiste verwerking ervan? Welke samenwerkingen zijn er met bijvoorbeeld het agentschap Zorg en Gezondheid?

In 80 procent van de gemeenten is asbestophaling aan huis mogelijk via de OVAM. Op welke manier wilt u dit percentage omhoog krikken, om zo de drempels om asbest correct te verwerken af te bouwen?

Op welke manier worden lokale besturen verder betrokken bij het Vlaamse asbestafbouwbeleid?

Welke sectorprotocollen voor asbestverwijdering staan er deze legislatuur nog gepland? Ik denk dat het voor scholengebouwen al was goedgekeurd; voor landbouw staat dat in de zeer nabije toekomst op de planning.

Op dit ogenblik wordt er al veel asbest verwijderd bij renovaties. Welke maatregelen zijn er om te verhinderen dat asbestdeeltjes in de buurt vrijkomen bij sloop en

verwijdering? Ik denk bijvoorbeeld aan bestaande platen die beschadigd zijn, waardoor stofdeeltjes vrijkomen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Voor het actieplan Asbestafbouw is er een evaluatiemoment voorzien in de loop van 2022. Momenteel bereidt de OVAM een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie voor over de voortgang van de afbouw van het asbestpassief tot hiertoe. Met de invoering van het asbestattest zullen we gebouwgegevens, gebouwgebruikers en potentiële kopers inzicht verschaffen in de toestand van het gebouw. Alle asbestattesten zullen voor de Vlaamse overheid per sector ook een meer verfijnd beeld kunnen bieden. Tot die tijd vormen stortcijfers de beste indicator op niveau van het totaalpassief. Die liepen de afgelopen jaren in stijgende lijn, wat dus al een eerste indicatie is dat de stimulerende aanpak zijn vruchten afwerpt.

Niet alleen willen we in 2040 in een asbestveilig Vlaanderen wonen, ook de weg daarnaartoe moet asbestveilig verlopen. We zetten dan ook sterk in op preventie en op goede praktijk in het veilig verwijderen van asbestmaterialen. Ook daarin zal het asbestattest een gids vormen voor de gebouwgegevens. Per vastgesteld asbestmateriaal zal de gecertificeerde asbestdeskundige bepalen door wie het materiaal veilig verwijderd kan worden en met welke aandachtspunten. In afstemming met een externe asbestexpert bundelt de OVAM de goede praktijken rond veilige verwijdering ook op haar website asbestinfo.be. Gemeenten met een bronophalingsproject bieden steeds de nodige beschermingsmaterialen aan. Het is niet mogelijk om een bronophaling aan te vragen zonder daar deze beschermingsmiddelen bij te bestellen.

Bij de OVAM kwamen er vragen binnen over asbestvezels in het lichaam en aandoeningen die zich daar kunnen ontwikkelen, en daarom kwam de OVAM met het agentschap Zorg en Gezondheid overeen dat zij deze vragen beantwoorden. Op de webpagina rond gezondheidsrisico's op asbestinfo.be staat ook een doorverwijzing naar de medisch milieudeskundigen die daar het nodige moeten doen.

U hebt een punt wat dat percentage van 80 procent betreft. Om dit percentage te kunnen opkrikken, was er vanzelfsprekend budget nodig, aangezien het actieplan Asbestafbouw destijds goedgekeurd werd zonder middelenluik. Dankzij de relancemiddelen kunnen we met het budget van 27,6 miljoen euro zowel nieuwe projecten goedkeuren als continuïteit waarborgen voor de reeds lopende projecten voor de inzameling aan huis.

Er liggen nu weer drie nieuwe aanvragen van intercommunales op tafel die ik wel dra zal behandelen. Nieuw in dit instrument is dat ook lokalen van erkende jeugdverenigingen zullen worden meegenomen. Ik denk dat dat ook heel goed is. Dat was ook een vraag die vooral van het parlement kwam. Ik heb dan gezegd dat ik dat zou meenemen. Ook de komende maanden zullen nog nieuwe projecten volgen, dus de 100 procent dekking is bijna een feit. De drie nieuwe ingediende projecten brengen ons alvast aan 93 procent. Dat lijkt mij al bijzonder goed.

De OVAM ondersteunt ook de achterblijvende lokale besturen met informatie en goede praktijken. Er is geen enkel lokaal bestuur dat weigert om de projecten te organiseren. Ik wil dat nog eens goed benadrukken. Ik vind het ongelooflijk hoe de lokale besturen daarmee bezig zijn, petje af daarvoor. Personeelswissels en interne reorganisaties zijn meestal de redenen voor een uitgestelde start. Maar men is van enorm goede wil om op dat vlak echt veel werk te verzetten.

Lokale besturen ondertekenden in 2018 allen op vrijwillige basis de Asbestovereenkomst 2018, waarin zij een engagement hebben geformuleerd op maat van de eigen gemeente, met lokale doelstellingen, rond de afbouw van het asbestpassief.

Tegen halfweg volgend jaar wordt van lokale besturen verwacht dat ze de OVAM informeren over hoe ver ze staan. Een kwalitatieve analyse van deze antwoorden zal ook meegenomen worden naar het evaluatiemoment volgend jaar.

Het actieplan Asbestafbouw formuleert vier concrete sectorprotocollen: scholen, land- en tuinbouw, de zorgsector en sociale huisvesting. Vanwege de extra middelen die we hiervoor hebben voorzien, is de uitvoering hiervan voor alle vier sectorprotocollen nog voorzien voor deze legislatuur. Ik denk dat dat bijzonder goed nieuws is.

Wat tot slot uw laatste vraag betreft: we maken een verschil tussen bewust en onbewust onzorgvuldig handelen. Met verschillende communicatie-instrumenten op maat van de burger of op maat van specifieke stakeholders informeert de OVAM gebouw eigenaars en gebouwgebruikers over hoe ze veilig om moeten gaan met asbest. Regelgevende verplichtingen rond asbestveilig werken worden daarin eveneens geduid.

Bewust onzorgvuldig handelen ontstaat in situaties waarbij men moedwillig regelgeving over asbestveilig werken overtreedt. Om dergelijke situaties het hoofd te bieden is handhaving noodzakelijk. Voor asbestincidenten is daarbij in eerste instantie de lokale milieutoezichthouder bevoegd. De OVAM biedt dan ook een ruim ondersteuningspakket aan leidraden, informatie en kosteloze opleidingen aan om hen goed te informeren. Vanuit werknemersbescherming is de federale overheidsdienst FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (WASO) bevoegd om het zorgvuldig handelen met asbestmaterialen bij werken zodanig te waarborgen dat werknemers geen blootstellingsrisico's lopen. Ik denk dat het van groot belang is dat dat allemaal op een veilige manier gebeurt.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Bedankt voor uw antwoord. Ik ben tevreden om te horen dat de stimulerende aanpak zijn vruchten afwerpt. Inderdaad, het is zeker op zijn plaats om een hoedje af te nemen voor de lokale besturen, die zeer veel inspanningen leveren om de risicovolle stof die asbest toch wel is, op een zo goed mogelijke manier te behandelen.

Ik ben ook tevreden om te horen dat, wanneer die dossiers goedgekeurd zouden worden, we op een percentage van 93 procent komen. Ik denk dat onder andere de intercommunale waar de stad Gent deel van uitmaakt ook een van de indieners is van zo'n project. Ze worstelden vooral met het feit dat wie geen voortuin heeft, ook geen plaats heeft om die zakken te leggen waar je de asbestplaten in moet steken. Dan moet je het op de stoep leggen, maar dan breng je het tegelijkertijd ook wel in contact met heel wat mensen die daar passeren. Dat was ook een zeer moeilijk vraagstuk dat in het project uitgeklaard zou moeten worden. Ik hoop dus dat dat tot een goedkeuring kan leiden.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Het is ook van belang dat kopers van gebouwen weten hoeveel asbest en welke types van asbest er aanwezig zijn in het huis of het gebouw dat zij kopen. In de toekomst zou dat moeten kunnen geraadpleegd via het digitale paspoort, de Woningpas. En als ik me niet vergis was het de bedoeling om in de loop van 2022 dat asbestinventarisatieattest verplicht te maken bij de verkoop van woningen en gebouwen die voor 2001 zijn gebouwd. Mijn bijkomende vraag is of u al weet of die verplichting er effectief komt in 2022, en wanneer dat ongeveer zou zijn.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, dat we de 100 procent dekkingsgraad betreffende asbestophaling aan huis binnenhalen, is heel erg aan uw acties toe te schrijven, denk

ik. Dat is een ongelooflijk belangrijke stap in het voorkomen van meer slachtoffers door asbest. U hebt in de afgelopen periode al heel wat acties ondernomen. Een van de elementen was ook het Asbestcharter dat opgericht is door de OVAM en de Confederatie Bouw. Ik vroeg me af op welke manier er opvolging gegeven wordt aan dat Asbestcharter. Er wordt onder meer aan aannemers gevraagd om daarop in te tekenen, om zo aan te geven dat ze op een veilige manier asbest verwijderen. Zo worden de cowboys, zoals aangehaald in de Panoreportage, uit de markt gespeeld. Op welke manier wordt hier een evaluatie voor voorzien, en gebeurt er ook extra controle op mensen en bedrijven die aangeven op een veilige manier asbest te zullen verwijderen? Alvast bedankt.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik heb in eerdere vragen over asbest ook al de vraag gesteld wat we met buitenlandse firma's doen. Want als het over grote projecten gaat, dan worden er Europese aanbestedingen gedaan, en dan moeten die natuurlijk ook goedgekeurd worden. Wat doet u dan met de buitenlandse firma's, zodat zij ook allemaal voldoen aan die Vlaamse eisen?

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik zou ook nog kort het puntje willen aanhalen van de jeugdverenigingen. Ik ben er, ook als lokaal schepen, zeer tevreden mee dat dat nu extra onder de loep wordt genomen, ook op vraag van vele collega's. Het is nu nog belangrijk dat dat bij de jeugdverenigingen geraakt, en ook bij de betrokken schepenen van Jeugd. Dat moet zeker goed worden meegenomen, want dat is echt wel heel belangrijk. We weten met z'n allen dat die verantwoordelijkheden regelmatig wisselen, dus ik denk dat daar een goede sensibiliseringscampagne op zijn plaats is, een communicatiecampagne.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Inderdaad, collega De Vroe, het laatste wat u zei is cruciaal. Het is goed om dat nog eens op onze radar te zetten, dat we zeker voor de jeugdlokalen voldoende inzetten op voldoende juiste communicatie.

Collega De Roo, het is zo dat het asbestattest er inderdaad volgend jaar zal zijn, om de koper goed te informeren. Normaal gezien komt dat er in het tweede kwartaal van volgend jaar.

Collega Perdaens, de OVAM leverde in het charter vanuit de eigen expertise advies over het opzetten van een kwaliteitsborgingssysteem als bijkomende incentive. Naast profilering kunnen leden na intekening ook gebruikmaken van een specifieke polis. De OVAM moedigt zelf in hun algemene communicatie en in lokale asbestprojecten ook het gebruik van het Asbestcharter aan. Daarnaast integreerden we de asbestcomponent ook in de isolatiepremies.

Collega Pieters, het is natuurlijk de FOD WASO die verantwoordelijk is voor de controles op werknemers. Het is ook natuurlijk hun verantwoordelijkheid om die rotte appels eruit te halen. En ik denk dat u dat het best via uw partij bij de federale minister in het federaal parlement nog eens op de radar zet.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank voor uw bijkomende antwoord, minister.

Asbest was ooit een droomstof in de bouw, maar het is een ware nachtmerrie gebleken. Het zit natuurlijk overal, en ik vind het goed dat de aanpak die momenteel voorzien is, ook zijn vruchten afwerpt. Ik ben ook tevreden dat uw collega, minister Dalle, deze week de voorstelling heeft gedaan van de aanpak die kan

gebeuren binnen jeugdlokalen. Dat komt nu verhoogd op de radar, daar is nu aandacht voor.

We blijven het verder opvolgen, zeker ook met de sectorprotocollen die deze legislatuur verder worden uitgerold. Bedankt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over afvalinzameling bij bedrijven – 172 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Het gaat over de afvalinzameling bij bedrijven. We weten allemaal dat we het qua sorteren, inzamelen en recycleren best wel goed doen, en dan onderschatten we het nog een beetje. Maar we weten dat er ook nog heel wat marge zit op de selectieve inzameling bij bedrijven. Dat is geen nieuwigheid. In de hoorzitting rond zwerfvuil op de commissie van 9 juni gaf Fost Plus dat ook aan. Zij gaven ook aan dat er een campagne zou worden opgestart met Valipac om de selectieve inzameling bij bedrijven op te krikken.

Ook in het kader van de begroting was daar aandacht voor, getuige de verhoging van de milieuheffingen voor bedrijven die toen werd aangekondigd. Dat zijn allemaal noodzakelijke stappen om ervoor te zorgen dat het percentage selectieve inzameling in bedrijven sterk de hoogte ingaat. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat dat gewoon een must is. We kunnen op dat vlak niet achterblijven.

Op welke manier wilt u ervoor zorgen dat bedrijven beter selectief afval gaan inzamelen dan nu het geval is?

Kunt u meer details geven over de campagne die Fost Plus en Valipac zullen opzetten?

Mijn derde vraag lijkt er misschien een beetje los van te staan, maar er werd mij signaleerd – mensen die er al geweest zijn, kunnen dat wellicht beamen – dat het afval dat gegenereerd wordt in vakantieparken, eigenlijk ook bedrijfsafval is. Ik diende hier eerder al een schriftelijke vraag over in. In meerdere vakantieparken faalt men wel eens in het correct sorteren of het gesorteerd ophalen. Ik vroeg me af of daar controles op gedaan worden, en of die parken volgens de regels van bedrijfsafval handelen bij de inzameling van hun afval.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het klopt dat er nog te veel recycleerbare materialen in de restafvalcontainer van bedrijven terechtkomen. Dit blijkt onder meer ook uit uitgevoerde sorteert analyses van de afgelopen jaren. Ik heb verschillende regelgevende initiatieven ondernomen om hier ook vooruitgang in te boeken. Zo is er de uitbreiding van de sorteerplicht aan de bron sinds begin dit jaar met matrassen, keukenafval en etensresten en levensmiddelenafval.

Sinds de inwerkingtreding van VLAREMA 8 (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen) eind augustus van dit jaar zijn er ook strengere regels gekomen rond de inzameling van bedrijfsrestafval. Inzamelaars moeten onder meer hun klanten beter informeren over de bronsorte-

ring en elke restafvalcontainer van hun klant bij elke ophaling controleren op sorteerrfouten. Sorteerrfouten moeten als non-conformiteit in een register worden opgenomen. Daardoor zal ook de handhaving door de overheid gericht kunnen gebeuren. Er kan zo door handhavers worden gefocust op bedrijven die heel geregeld non-conformiteiten krijgen van hun inzamelaar.

Er loopt momenteel inderdaad een communicatiecampagne van Fost Plus en Valipac, specifiek rond het sorteren van pmd en verpakkingsfolies bij bedrijven. Het is goed dat beide organismen samenwerken, aangezien ze hetzelfde doel hebben. De campagne sluit aan op de invoering van de uitgebreide pmd-inzameling in bedrijven. Naast flesjes en blikjes mogen dus ook verpakkingen van maaltijdsalades of yoghurtpotjes bij pmd. Dat maakt het sorteren op de werkvloer niet alleen eenvoudiger, het zal ook een positief effect hebben op de ingezamelde hoeveelheden. Vanuit de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) zal er ook nog een bredere communicatiecampagne worden uitgewerkt. Dit wordt dus vervolgd.

Zoals vermeld in het antwoord op de eerste vraag, zal in de nabije toekomst meer gerichte handhaving mogelijk worden op de bronsortering door afvalproducenten. Bedrijven die vaak non-conformiteiten krijgen van hun inzamelaar, zullen in de toekomst sneller een controle krijgen van een handhaver dan andere bedrijven. Dat kan ook het geval zijn bij vakantieparken. In het geval van klasse 1-bedrijven is het Departement Omgeving aan zet. Bij andere bedrijven, zoals de vakantieparken, zijn de lokale toezichthouders in eerste instantie bevoegd.

Wat nieuw is, is dat we vanuit de bijdrage van een halve euro van Fost Plus nog een extra handhaver hebben aangeworven, die specifiek enkel wordt ingezet voor de controle op de sorteerplicht bij bedrijven. Als er bedrijven zijn die flagrante overtredingen maken, kunnen we die dan zelf ter plaatse sturen om te verbaliseren en hoeven we niet meer te wachten tot er op andere niveaus actie wordt ondernomen. Zo houden we de lijnen kort en kan er scherp gehandhaafd worden op basis van de informatie die we binnenkrijgen.

Op dit moment is de sector van de vakantieparken niet aangemerkt als een probleemsector inzake selectieve inzameling. Als er andere informatie is, hoor ik het graag.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Bedankt, minister. Ik denk dat daar inzetten waar er zich problemen voordoen en waar dus de grootste groeimarge zit, een heel degelijke zet is. Dat register van non-conformiteiten lijkt mij daarin een enorm belangrijk werktuig. Ik kijk ernaar uit om dat verder op te volgen.

U gaf aan dat de sorteerplicht uitgebreid is. Plant u daar binnenkort een evaluatie van? U voorziet ook extra controles bij de ophaling. Wordt daar in eerste instantie gewerkt met een periode van verwittiging? Of zal men meteen op een andere manier gaan handhaven?

U haalde aan dat de vakantieparken geen probleemsector zijn. Als ik concrete voorbeelden heb – meer dan 'mensen contacteren mij' – laat ik u dat zeker en vast weten.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik weet dat we voor heel veel dingen evaluaties doen, dus ik veronderstel dat dat in dit geval ook zo zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, minister.

Goed sorteren vormt de basis voor kwaliteitsvol recycleren. Na veel inspanningen zien we daar erg knappe cijfers voor wat betreft ons huishoudelijk afval. We weten dat het kan. Ik vertrouw erop, minister, dat u ook de bedrijven gemotiveerd zult krijgen om betere sorteerprestaties af te leveren. Ik dank u daar alvast voor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de everzwijncoördinator – 176 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, vorige week verspreidde de provincie Limburg een vacature voor een Vlaamse everzwijnencoördinator. Die moet de verschillende partijen in de everzwijnenproblematiek aan tafel brengen en met oplossingen voor de dag komen. De vacature volgt uit de nota 'Duurzaam samenleven met het everzwijn', die u in het najaar van 2020 lanceerde. Groen vindt het aanstellen van een coördinator een goede zaak, maar heeft wel enkele vragen.

Wat is de evaluatie en de impact van uw actieplan 'Duurzaam samenleven met het everzwijn'? Zijn de everzwijnenpopulatie en de gevolgen ervan beter onder controle of niet? Kortom, heeft uw plan al effect?

Wat is het mandaat van de coördinator? Heeft de coördinator louter een uitvoerende rol of zal die ook een voorstel op tafel leggen? Wat houdt het takenpakket van preventie concreet in? Door welk fonds wordt de coördinator gefinancierd? Hoe zal de samenwerking tussen het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en de provincie verlopen om die rol verder vorm te geven?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het actieplan loopt. Een groot aantal initiatieven zijn opgestart. Denken we maar aan de projectsubsidie voor structurele schadepreventie, de lancering van de 'Early Warning/Rapid Response' en de drukjachtopleiding. Andere onderdelen van het everzwijnenplan worden ook uitgerold. De aanwijzing van de everzwijncoördinator is er daar een van. Dat is op zich trouwens ook een katalysator voor andere onderdelen van het plan. Het is nog te vroeg om te spreken van een eventuele impact van het plan, omdat we daar door corona ook wat achterstand hebben opgelopen.

De everzwijncoördinator staat in voor de coördinatie en ondersteuning bij de aanpak van de everzwijnenproblematiek in Vlaanderen. De everzwijncoördinator geeft in de eerste plaats mee invulling aan de doelstellingen van het everzwijnenbeleid van de Vlaamse overheid, zoals bepaald in het everzwijnenplan.

De coördinator is een bruggenbouwer. Hij of zij moet proberen om, in samenspraak met alle betrokkenen, oplossingen naar boven te halen. Daarbij volgt de coördinator de afspraken uit de faunabeheerzones op en zorgt hij ervoor dat die afspraken uitgevoerd worden. De coördinator heeft daarnaast ook een zekere autonomie en kan uiteraard ook zelf voorstellen doen vanuit de praktijk en vanuit de gesprekken die hij of zij heeft gevoerd, om dan tot een gedragen oplossing te komen.

Een van de pijlers van een gedragen everzwijnenbeheer is preventie van mogelijke schade. Concreet zal de everzwijncoördinator bij problemen met everzwijnen nagaan welke opties er zijn om ze met preventieve maatregelen op te lossen of te verzachten. Daarbij zal de everzwijncoördinator de preventieopportunities detecteren en uitvoering van die preventie stimuleren. Daarnaast heeft de coördinator ook een rol te spelen bij de aanpak van de 'black points' langs gewestwegen, bij de informatiecampagne 'Natuur als goede buur' en bij de opvolging van de projectoproep rond preventie van everzwijnschade.

De everzwijncoördinator wordt gefinancierd door het Jachtfonds. Het takenpakket van de coördinator wordt vastgesteld en desgevallend bijgestuurd door een stuurgroep, waarin naast het ANB en de provincie Limburg ook ons kabinet betrokken is. De coördinator wordt begeleid door een maandelijks projectbureau waarin het ANB, het INBO en de provincie Limburg betrokken zijn. Het ANB en het INBO leveren de coördinator de nodige kennis en praktische ondersteuning voor wettelijke, technische en wetenschappelijke aspecten. De coördinator zal dus zeer goed omringd zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Vorig jaar hebt u een team van professionele jagers aangesteld, het Rapid Response Team. Zij grijpen in waar bestaande jachtrechthouders de overlast niet meer onder controle krijgen of op vraag van gemeenten wanneer everzwijnen voor schade en overlast zorgen in woonwijken of op begraafplaatsen. Daarenboven gaat u werken met afdwingbare quota voor jagers. Als het vooropgestelde aantal geschoten everzwijnen op openbaar domein niet wordt gehaald, zijn daar consequenties aan verbonden, begreep ik. Dat kan de inzet van het Rapid Response Team betekenen, maar bijvoorbeeld ook het intrekken van licenties. Hebt u er nu al zicht op hoeveel keer het Rapid Response Team werd ingezet en in welke gebieden? Was dat vooral het geval bij het niet-halen van de quota? Werden er al licenties ingetrokken? Mijn vraag gaat kortom over het functioneren van dat Rapid Response Team en de resultaten die daar gehaald worden.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, het is natuurlijk niet voor niets dat die coördinator in Limburg wordt aangesteld, want we hebben er daar serieuze problemen mee. Maar als we een coördinator nodig hebben, hoe verliep de communicatie tussen de verschillende verenigingen dan voordien? Is dat per se nodig? Moet die coördinator dan ook zorgen voor de communicatie met bijvoorbeeld jagersvereniging Sint-Hubertus? Die jagers worden ook ingezet in het Rapid Response Team. Ook zij kunnen helpen om de zaak te coördineren. Hoe verloopt die communicatie? En waarom is dat alleen in Limburg nodig?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, wij kunnen vanop het terrein getuigen dat in het hoge noorden van Limburg de populatie zeker nog niet onder controle is. We hebben regelmatig overleg met de verschillende wilbbeheereenheden (WBE's) die bij ons actief zijn. En daar zie je inderdaad dat de drukjachten noodzakelijk blijven om de populatie onder controle te krijgen. U weet dat er in het verleden helaas ook al incidenten geweest zijn. Het blijven levensgevaarlijke situaties met overstekend wild. De afrastering van gewestwegen en lokale wegen, waar u ook op hebt ingezet, is absoluut noodzakelijk om gevaarlijke ongevallen maximaal te vermijden.

Zijn er op dat vlak nog bijkomende plannen om in het kader van de verkeersveiligheid verdere gebieden met lokale wegen en vooral gewestwegen met doorgaand verkeer maximaal te beschermen? Zijn er op dat vlak nog plannen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Schauvliege, ik heb die cijfers vanmorgen opgevraagd, want ik had dezelfde vraag als u. Maar ik heb de cijfers nog niet gehad. Zodra ik ze heb, zal ik ze ook aan u en aan de commissie overmaken.

Het team is niet enkel actief in Limburg, maar ook in Antwerpen en andere plekken waar er problemen dreigen. De coördinator zelf zal in eerste instantie vooral actief zijn in de provincie Limburg. De communicatie zal gebeuren tussen de administraties die ik heb opgenoemd, de nieuwe coördinator en de wildbeheerseenheden.

Collega Brouns, er zijn inderdaad plannen tot rasters in functie van het Vlaams Actieprogramma Ecologische Ontsnippering (VAPEO). Bijvoorbeeld langs de Noord-Zuidverbinding komt er een raster met een veilige oversteek. Ook in Oudsbergen zijn er een aantal zaken gepland. De middelen zijn ook voorzien. Ik denk dat we daarmee inderdaad een aantal tragische gevallen en accidenten kunnen voorkomen. Als ik me niet vergis, is die van Oudsbergen ondertussen zelfs al uitgevoerd. Dat kunnen we al afvinken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, zoals ik daarnet al zei, juichen wij de aanstelling van een everzwijncoördinator toe. Het is inderdaad nodig om acties te ondernemen om de everzwijnenpopulatie onder controle te krijgen, maar we willen wel benadrukken dat jacht daarbij de laatste stap is en dat we eerst moeten zorgen voor afrastering en ervoor moeten zorgen dat voedselbronnen minder vlot beschikbaar zijn voor die dieren. En jacht is dan de laatste optie. Voor Groen is jacht er op basis van objectieve feiten, met als doel het natuurlijke evenwicht te proberen te bewaren, als dat op een natuurlijke wijze niet zou lukken. Dat moet het uitgangspunt zijn. Wij steunen dus dit verhaal en we hopen dat we op die manier de everzwijnenproblematiek in Limburg – en hopelijk breidt het probleem zich niet uit naar de rest van Vlaanderen – onder controle kunnen houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Vlaamse en Belgische standpunt in Europees verband over het verbod op PFAS – 186 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Het is duidelijk dat het opruimen van de historische vervuiling van onder andere PFOS op en rond de 3M-site in Zwijndrecht een moeilijke opdracht wordt. Toen 3M in 2000 de toxiciteit van PFOS niet meer kon ontkennen, werd de productie wereldwijd stopgezet, maar daarmee is het probleem niet opgelost.

In 2000 bande 3M PFOS, maar het verving de stof door andere PFAS. Net als PFOS en PFOA zijn ook de nieuwere PFAS-verbindingen water-, hitte- en zuurresistent, maar ze zouden toxicologisch veiliger zijn. Maar het probleem blijft dat alle PFAS zeer sterke chemische verbindingen zijn en quasi onvernietigbaar zijn. Een heel sterke verbinding tussen koolstof en fluor ligt aan de basis van hun eigenschappen.

Hun bijnaam is dan ook 'forever chemicals'. Ze stapelen zich op in de voedselketen en het leefmilieu. Ook de mens ontsnapt er niet aan; het is terug te vinden in ons bloed.

Er rijzen dan ook steeds meer vragen bij de veiligheid van de volledige PFAS-groep. Nederland, Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Zweden werken aan de uitfasering van de groep verbindingen en aan een Europees verbod op PFAS. Ons land heeft zich vorige week op de ministerraad achter de voorbereiding op de ban op PFAS geschaard. Het is belangrijk om te vermelden dat de focus hier vooral ligt op de persistentie van de stof.

Minister, kunt u meer duiding geven bij het Belgische standpunt binnen de EU? Opteert men voor een ban op de productie van PFAS, op het gebruik ervan, of beide? Op welk niveau moet die regelgeving uitgewerkt worden?

Wat is de bijdrage van Vlaanderen in het Belgische standpunt?

Welke functie zal Vlaanderen opnemen in het uitwerken van de regelgeving rond PFAS? Welke initiatieven mogen we op Vlaams niveau verwachten?

Welke contacten hebt u met de landen die de uitfasering van de groep PFAS voorbereiden?

Op welke manier wilt u de ontwikkeling van alternatieven voor PFAS stimuleren? Op welke manier zult u erover waken dat de alternatieven zelf veilig zijn en dus geen nieuw probleem opleveren?

Op welke manier wilt u voorstellen formuleren over de lijst van essentiële toepassingen voor PFAS?

Hoe moet het afval dat ontstaat bij die toepassingen voor PFAS worden opgehaald, gestockeerd en/of verwerkt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Inderdaad, we hebben vanuit Vlaanderen dat dossier ook op de Europese milieuraadagenda gezet. Wallonië en de federale instantie hebben zich daarbij aangesloten, en dat is fijn. We willen inderdaad een principiële verbod voor PFAS, tenzij voor uitzonderlijke gevallen. Een dergelijk verbod zal opgenomen dienen te worden onder de Europese REACH-verordening (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals). Een groepsrestrictie van die omvang kent binnen de REACH-verordening geen precedents. Een opname in de verordening vraagt in principe geen verdere omzetting van de Vlaamse overheid. Momenteel is nog niet duidelijk wat de scope zal zijn, en of effectief alle PFAS eronder zullen vallen. Vlaanderen is alvast voorstander van een uitgebreide scope.

Het doel van de indieners is om dit voorstel tegen juli volgend jaar te kunnen lanceren. Daarna zal het gezien de nog te doorlopen stappen nog twaalf tot vijftien maanden duren vooraleer de uiteindelijke beslissing in dat verband zal kunnen worden genomen door de Europese Commissie.

Op mijn vraag werd dit punt onder 'any other business' toegevoegd aan de agenda. Het Departement Omgeving coördineerde in nauwe samenspraak met de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) de opmaak van het ontwerp-Belgisch standpunt. Het ontwerp-Belgisch standpunt werd vervolgens in de stuurgroep chemische stoffen van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM) afgetoetst met de andere gewestelijke en federale milieubedieningen, waarna het politiek gevalideerd werd op de DGE-vergadering (directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie). In beide is Vlaanderen vertegenwoordigd evenals in het

REACH-comité, waar de verdere procedure rond de groepsrestrictie wordt opgevolgd.

Voor uw derde vraag verwijs ik naar het PFAS-Actieplan. Dit omvat de oplistings van heel wat maatregelen die Vlaanderen neemt in het kader van de PFAS-reglementering.

Vlaanderen maakt ook deel uit van de informele REACH UP-landengroep. Het gaat hierbij om een groep van EU-lidstaten die al sinds 2014 een ambitieus Europees beleid bepleiten inzake die 'forever chemicals'. Deze groep komt geregeld samen om van gedachten te wisselen. Dit was ook een van de redenen waarom ik vorige week naar de Nederlandse minister ben geweest. We bepleiten hetzelfde: een verbod van die stoffen, tenzij in zeer uitzonderlijke gevallen. En dat moet goed gereguleerd worden. We hebben daarover van gedachten gewisseld.

Het is goed dat we daar nu een duidelijk standpunt over hebben. Het zal nog even duren voor de commissie daar een beslissing in neemt, maar dit geeft heel wat bedrijven de tijd om vervangingen te voorzien voor die stoffen. Ik weet dat ze daar al mee bezig zijn. Ik hoop dat dit ook een stimulans zal zijn, maar ik krijg wel die signalen, zowel vanuit het bedrijfsleven, de industrie als in mijn gedachtewisseling met de Nederlandse minister.

Ik kom tot uw vijfde vraag. Mijn Departement Omgeving en het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) werkten al actief mee aan de studie van de FOD Economie rond het stimuleren van de substitutie van zeer zorgwekkende stoffen, waaronder ook PFAS.

Voor welke essentiële toepassingen er afwijkingen zullen worden voorzien is nog niet bekend; dat zal bepaald worden in het kader van de besluitvorming met betrekking tot die restrictie. Hierbij zullen de diverse overheden, stakeholders en adviescomités betrokken worden. Dergelijk overleg en een goede onderbouwing vind ik zelf ook belangrijk; het is goed dat dat kan plaatsvinden. Onlangs gaf de Europese Commissie al te kennen dat dit voor haar bijvoorbeeld het geval lijkt te moeten zijn voor bepaalde medische toepassingen. Uiteraard willen we vanuit Vlaanderen dat afwijkingen zo beperkt mogelijk blijven; we laten daar het gezond verstand primeren en we baseren ons op de adviezen die we zullen krijgen. Dat traject moet op een juiste manier worden gevolgd.

De maatregelen die getroffen worden inzake afvalbeheer, zullen afhankelijk zijn van de essentiële toepassingen die zullen worden toegelaten.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Bedankt voor uw uitgebreide antwoord. Met de kennis die we onder andere ook hebben uit de onderzoekscommissie en alle wetenschappelijke inzichten die er zijn, weten we meer en meer over de gezondheidseffecten, maar ook over de persistentie-effecten van PFAS. Zo zijn er nog steeds PFAS aanwezig in bijvoorbeeld producten om zetels te behandelen, waar we dan dagelijks in zitten, en waar ook kinderen in zitten. Maar het zit bijvoorbeeld ook in cosmetica. Dat roept toch ernstige vragen op. In die zin sluiten wij ons zeker aan bij de strategie om ons aan te sluiten bij die landen die bezig zijn met de uitfasering van PFAS.

U haalt terecht aan dat er nog wat tijd zal overgaan vooraleer er, hopelijk, tot een Europees akkoord kan worden gekomen. Ik hoop effectief ook dat die tijd als stimulans kan dienen voor de bedrijven om alternatieven te ontwikkelen, zodat we daar ook niet in blijven stilstaan, en dat de motivatie richting de bedrijven die alternatieven moeten ontwikkelen, ook voldoende groot is. En waar nodig moeten

we daar misschien ook wel ondersteuning voorzien, zodat ze die transitie goed kunnen maken.

Ik wilde misschien nog een aanvulling doen, want ik heb veel vragen gesteld, dus ik heb geen bijkomende vraag. Maar wanneer het gaat over een verbod lijkt het mij zeer nuttig om niet enkel een verbod te hebben op de productie hier ter plaatse van essentiële toepassingen. We moeten zeker ook nadenken over de problemen die we kunnen importeren. Want als we die stoffen blijven gebruiken, doordat ze wel nog in het buitenland worden geproduceerd, en we halen ze toch nog binnen, dan blijft dat dweilen met de kraan open. Het lijkt me zeker ook nuttig, wanneer de discussie over essentiële toepassingen in de voorbereidingsfase gaat, om voldoende nauw contact te houden met de vijf andere landen die daar ook al langer mee bezig zijn. Zo komen we tot een goede lijst waar niet te veel uitzonderingen op nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil gewoon het pleidooi dat collega De Roo hier heeft afgestoken, mee ondersteunen. Want ik denk ook dat die weg de weg te gaan is. We moeten gaan naar een verbod op de niet-essentiële toepassingen. We mogen op dat vlak niet op de rem staan; we moeten voluit gas geven om dat te bereiken. We moeten de categorie voor essentiële toepassingen zo beperkt mogelijk houden, en bijvoorbeeld beperken tot medische toepassingen. Maar we moeten vooral ook wetenschappelijk onderzoek stimuleren om die vervangproducten die niet PFAS-gerelateerd zijn, te gaan vinden. Zo kunnen we die categorie ook zo beperkt mogelijk houden.

Minister, zult u mee aan de kar duwen om dat wetenschappelijk onderzoek te helpen stimuleren, zodat we zo snel mogelijk af zijn van die persistente producten waar we nooit meer van af raken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Schauvliege, ik denk dat niemand op dat vlak op de rem staat. Het is Vlaanderen die dit dossier op de agenda heeft gezet. En ik wil nogmaals benadrukken dat ik blij ben dat de federale ministers van Ecolo en Groen ook wakker zijn geschoten en hebben gezegd dat ze dat ook wel mee willen steunen. Niemand staat dus op de rem. Wij willen voortdoen met dit dossier. Ik zoek zelfs bondgenoten: ik ben naar Nederland geweest om bondgenoten te zoeken voor dit dossier. Ik laat het niet los. U mag zeker zijn dat ik aan alle karren zal trekken die nodig zijn. Daar hoeft u zich zeker geen zorgen over te maken. Ik ben heel blij dat het parlement ook mee in diezelfde richting denkt. Ik hoop dat we op die manier toch wel een grote steen kunnen verleggen in een heel diepe rivier.

Ik wil zeker ook benadrukken dat wetenschappelijk onderzoek naar alternatieven natuurlijk van belang is. Ik zal ook met collega Crevits bekijken hoe dat zit qua ondersteuning naar bedrijven voor die transitie. Dat is natuurlijk niet mijn bevoegdheid.

Ik sluit me volledig aan bij de opmerking die collega De Roo heeft gemaakt, dat we ook aandacht moeten hebben voor producten die we invoeren. Ik ben het daar volledig mee eens.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank voor de bijkomende vragen.

Ik ben blij om te horen dat er niemand op de rem staat, minister. Sta me toe om te zeggen dat u op het einde toch wel heel negatief was door te spreken van een

steen in een diepe rivier. Ik denk dat, met de stappen die nu worden gezet, we effectief een verschil kunnen maken, en we er echt voor kunnen zorgen dat er enkel nog een paar druppels water doorlopen. Dus in die zin zou ik die metafoor toch een beetje willen tegenspreken, als u het mij toestaat.

Ik denk zeker ook dat we richting het afval dat overblijft vanuit essentiële toepassingen, bijvoorbeeld in functie van veiligheid – ik denk aan blusschuim en dergelijke –, oplossingen moeten voorzien, bijvoorbeeld ook richting de verbranding of stockering van dat afval. Daar moeten we tijdig het nodige onderzoek naar voeren. Zo kunnen we dat op een veilige manier doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.